

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 14. heinäkuuta 2023
(OR. en)

11850/23

Toimielinten välinen asia:
2023/0285(NLE)

RECH 357
EDUC 315
COMPET 763
IND 393
MI 617
EMPL 381

EHDOTUS

Lähettäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	13. heinäkuuta 2023
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2023) 436 final
Asia:	Ehdotus NEUVOSTON SUOSITUS Eurooppalainen kehys tutkimus-, innovointi- ja yrittäjyysosaajien houkuttelemiseksi Eurooppaan ja heidän pitämisekseen Euroopassa

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2023) 436 final.

Liite: COM(2023) 436 final

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 13.7.2023
COM(2023) 436 final

2023/0285 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON SUOSITUS

**Eurooppalainen kehys tutkimus-, innovointi- ja yrittäjyysosaajien houkuttelemiseksi
Eurooppaan ja heidän pitämisekseen Euroopassa**

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

Euroopan tutkimus- ja innovaatiojärjestelmän ydin ovat tutkijat. Jotta Eurooppaan saadaan houkutelua kykyjä ja tutkijat saadaan pidettyä Euroopassa, on tärkeää varmistaa heidän urakehityksensä. Tämä on tarpeen myös koko järjestelmän vahvistamiseksi ja sen kilpailukyvyn parantamiseksi. Tämä on äärimmäisen tärkeää, jotta voidaan vastata Euroopan kohtaamiin maailmanlaajuisiin ja yhteiskunnallisiin haasteisiin, joita ovat esimerkiksi digitaalinen ja vihreä siirtymä.

Tutkijoiden tilanne on parantunut huomattavasti vuodesta 2000 lähtien, jolloin perustettiin **eurooppalainen tutkimusalue**¹. Jäljellä on kuitenkin edelleen ratkaisemattomia ongelmia, jotka edellyttävät kohdennettumpia, tehokkaita toimia.

Komission tiedonannossa *Uusi eurooppalainen tutkimusalue tutkimusta ja innovointia varten*² todetaan, että globaalissa kilpailussa osajista urakehitykseen tarvitaan edellytykset, joilla voidaan houkuttaa parhaat tutkijat Eurooppaan ja pitää heidät täällä, ja että työsuhteiden epävarmuuteen ei ole tullut viime vuosien aikana riittäviä parannuksia, etenkin uraansa aloittelevien tutkijoiden osalta. Tiedonannossa esitetään kokonaisvaltainen lähestymistapa tutkijanuran vahvistamiseksi Euroopassa. Tätä varten siinä esitetään toimenpidekokonaisuutta, jonka tarkoituksena on varmistaa tutkijan ammatin ja tutkijoiden osaamisen tunnustaminen, kehittää tutkijoiden osaamiskehys, parantaa yliopistomaailman ja elinkeinoelämän välistä liikkuvuutta ja vaihtoja, tarjota kohdennettuja koulutusmahdollisuuksia ja luoda keskitetyn palvelupisteen sisältävä portaali, josta tutkijat voivat saada useita erilaisia tukipalveluja.

Neuvoston toukokuussa 2021 hyväksymissä päätelmissä, joiden otsikko on **Eurooppalaisen tutkimusalueen syventäminen: tarjotaan tutkijoille houkuttelevia ja kestäviä uria ja työehtoja ja tehdään osaamiskierrosta todellisuutta**³, todetaan, että Euroopan tasolla tarvitaan koordinoitumpia toimia, jotta voidaan ratkaista tutkijoiden tällä hetkellä kohtaamat haasteet, tarjota heille riittävän tasokkaita ja kestäviä tutkimusalan työuria, edistää tasapainoisempaa osaamiskiertoa ja tehdä Euroopasta houkutteleva kohde tutkijoille. Päätelmässä ehdotetaan siirtymistä yhteen yhdenmennyyn, kokonaisvaltaiseen kehykseen, jolla vastataan kaikkiin tutkijanuraan liittyviin haasteisiin kaikilla mahdollisilla aloilla, joille tutkijat voivat työllistyä.

Tarvetta lisätä tutkimusurien houkuttelevuutta Euroopassa korostetaan myös **Euroopan tutkimus- ja innovaatiosopimuksesta 26 päivänä marraskuuta 2021 annetussa neuvoston suosituksessa**⁴ sekä 26. marraskuuta 2021 annettujen **neuvoston päätelmien Eurooppalaisen tutkimusalueen (ERA) tuleva hallinnointi**⁵ liitteenä olevassa ERAn

¹ Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Kohti eurooppalaista tutkimusalueita* (COM(2000) 6 lopullinen).

² Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Uusi eurooppalainen tutkimusalue tutkimusta ja innovointia varten* (COM(2020) 628 final).

³ Neuvoston asiakirja 9138/21.

⁴ Neuvoston suositus (EU) 2021/2122, annettu 26 päivänä marraskuuta 2021, Euroopan tutkimus- ja innovaatiosopimuksesta (EUVL L 431, 2.12.2021, s. 1).

⁵ Neuvoston asiakirja 14308/21.

toimintapoliittisessa ohjelmassa, jossa lueteltuihin toimiin kuuluu muun muassa seuraava: ”4. Edistetään houkuttelevia ja kestäviä tutkijanuria, lahjakkuuksien tasapainoista liikkuvuutta sekä kansainvälistä, tieteidenvälistä ja alojen välistä liikkuvuutta koko eurooppalaisella tutkimusalueella”. Tällä toimella pyritään kehittämään tutkijanuraa koskevat eurooppalaiset puitteet sekä luomaan tai parantamaan nykyisiä välineitä tutkimusurien tukemiseksi.

Kaikkialla Euroopassa tutkijat joutuvat usein sietämään **epävarmuutta työllistymisen ja työolojen suhteen**. Tämä pätee erityisesti **uraansa aloittaviin tutkijoihin**. Tutkijat työskentelevät yleensä yliopistojen tai tutkimusorganisaatioiden palveluksessa, mutta työn rahoitus tulee kansallisilta ja kansainvälisiltä rahoitusorganisaatioilta joko suoraan (apurahojen muodossa) tai välillisesti (tutkimushankkeiden kautta). Tutkijat työskentelevät yleensä lyhytaikaisilla sopimuksilla, jotka rahoitetaan apurahoilla, ilman selkeitä ja vakaita työllisyysnäköymiä.

Palkat, sosiaaliturva ja työehdot voivat vaihdella merkittävästi rahoituselimen mukaan. Tutkijoita varten on laadittu **tutkimusalan henkilöstöstrategia (HRS4R)**⁶, jonka avulla työnantajat ja rahoittajat ovat voineet panna täytäntöön **eurooppalaisen tutkijoiden peruskirjan ja tutkijoiden työhönoton säännösten**⁷ periaatteet. Peruskirjan ja säännösten noudattamista edistetään muun muassa Marie Skłodowska-Curie -toimilla⁸, sillä niiden noudattaminen on edellytyksenä ohjelmaan osallistumiselle. Vuonna 2005 laadittuja eurooppalaista tutkijoiden peruskirjaa ja tutkijoiden työhönoton säännöstöä on kuitenkin tarkistettava, jotta ne vastaisivat nykytodellisuutta ja uusia haasteita, jotka liittyvät muun muassa avoimeen tieteseen ja sukupuolten tasa-arvoon. Tarkistamisen tavoitteena olisi oltava myös se, että tarkistettut versiot otetaan käyttöön nykyistä laajemmin myös korkeakoulumaailman ulkopuolella. **EURAXESS-portaalien ja -palvelujen**⁹ kautta eri puolilla maailmaa toimiville tutkijoille tarjotaan tärkeää käytännön tietoa ja tietoa työmahdollisuuksista eri puolilla Eurooppaa. **RESAVER-eläkejärjestelmä**¹⁰ on auttanut tutkijoita, mutta sen kattavuus on tällä hetkellä heikko. Näitä palveluja ja välineitä on varaa laajentaa edelleen.

Tutkijoiden tukeminen **korkeakoulumaailman ulkopuolelle työllistymisessä tai oman startup-yrityksen perustamisessa ja innovoinnissa** ei ole edistynyt merkittävästi. Vähäinen edistyminen johtuu suurelta osin siitä, että tutkijoiden arvioinnissa tällä hetkellä käytettävät välineet ovat hyvin rajallisia – arviointi perustuu ainoastaan vertaisarvioituihin julkaisuihin ja hyvin usein tieteellisten julkaisujen vaikuttavuuskertoimeen, joka on hyvin suppea mittari. Tämän seurauksena tutkijat eivät ole halukkaita esimerkiksi työskentelemään avoimen tieteen parissa, liikkumaan alojen välillä, toimimaan yrittäjinä tai osallistumaan kansalaistieteeseen tai tiedottamiseen, sillä tällainen toiminta ei todennäköisesti edistä akateemista uraa. Nykyinen arviointikäytäntö ei myöskään kannusta tieteidenväliseen tutkimukseen, sillä tällaiselle tutkimukselle ei ole olemassa suuren vaikuttavuuskertoimen kausijulkaisuja.

Tutkijoiden siirtymistä korkeakoulumaailman ulkopuoliselle uralle vaikeuttaa myös se, että tohtorikoulutettavat ovat saaneet koulutuksensa yksinomaan akateemisessa ympäristössä, mutta akateeminen koulutustausta tarjoaa rajalliset valmiudet rakentaa muunlaista uraa toisilla

⁶ <https://euraxess.ec.europa.eu/jobs/hrs4r>

⁷ <https://euraxess.ec.europa.eu/jobs/charter>

⁸ <https://marie-skłodowska-curie-actions.ec.europa.eu/>

⁹ <https://euraxess.ec.europa.eu/>

¹⁰ <https://www.resaver.eu/>

sektoreilla. Unescon tiedealaa käsittelevän vuoden 2021 raportin¹¹ mukaan maailmassa on noin 8,85 miljoonaa tutkijaa. Vuodesta 2007 lähtien tutkijoiden määrä on kasvanut lähes 30 prosentilla. Tässä määrässä Kiina on 21,1 prosentillaan ohittanut Yhdysvallat (16,2 %). **Suurin osa maailman tutkijoista (23,5 %) on edelleen EU:ssa.** Akateemisten virkojen määrässä ei kuitenkaan ole tapahtunut vastaavaa kasvua, ja todellisuudessa vain pieni prosenttiosuus tohtorintutkinnon suorittaneista työllistyy akateemiselle tai julkiselle tutkimusalalle. Heidän on siis etsittävä työpaikka näiden alojen ulkopuolelta.¹² Itse asiassa pieni määrä tutkijoista etenee akateemiselle uralle, joten korkeakoulumaailma on se ala, joka nähdään vaihtoehtoisena urana. Koska useimmat tutkijat eivät ryhdy akateemiselle uralle, heidän on tärkeää kehittää **taitoja, joita he tarvitsevat työllistyäkseen muille kuin akateemisille aloille tai luodakseen omaa yritystoimintaa.**

Tutkijoiden alueiden välinen liikkuvuus on edelleen epäsymmetristä ja suuntautuu idästä länteen ja etelästä pohjoiseen. Tähän on vuosien varrella pyritty puuttumaan esimerkiksi mahdollistamalla koheesiopolitiikan rahastojen käyttöä tutkimukseen tai toteuttamalla osallistumisohjajaa laajentavien maiden¹³ osalta erityistoimia osana tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmia. Nämä toimet ovat auttaneet edistämään lahjakkuuksien tasapainoisempaa liikkuvuutta, mutta ne eivät ole olleet riittäviä pitkäaikaisten vaikutusten aikaansaamiseksi.

Sukupuolten tasa-arvon osalta on saatu aikaan merkittäviä edistysaskelia, mutta ongelmakohtia on edelleen ratkaisematta. Tutkijanuriin vaikuttavat edelleen sukupuolten epätasa-arvoon liittyvät ongelmat, joihin on tärkeää puuttua tehokkaasti. Ongelmia aiheuttavat muun muassa sukupuolten palkkaerot, uralla eteneminen, sukupuolten eriarvoistaminen arvioinnissa, työ- ja yksityiselämän tasapainottamiseen liittyvät kysymykset sekä sukupuoleen perustuva väkivalta, jotka kaikki vaikuttavat osallistumiseen ja uralla etenemiseen. Lisäksi tarvitaan erityistoimia, joilla puututaan naisten aliedustukseen luonnontieteiden, teknologian, insinööritieteiden ja matematiikan aloilla (ns. STEM-ala).

Yleisemmällä tasolla **tutkijan määritelmää** on tarkistettava, jotta varmistetaan, että se käsittää kaikki tutkijan uravaihtoehdot, joita on runsaasti. On tärkeää ottaa huomioon, että tutkimuksen lisäksi tärkeässä roolissa on muu toiminta, kuten opettaminen, ohjaus ja mentorointi, yhteistyö alan toimijoiden kanssa sekä tutkijan työn yhteiskunnallinen ulottuvuus. Lisäksi on tärkeää huomata, että korkean tason tutkimus ja innovointi edellyttävät useiden erilaisissa **tutkimusalan hallinnoinnin tehtävissä** toimivien tutkijoiden ja muiden ammattilaisten tukea.

Tutkijanurat ovat tärkeitä, ja siksi puite-edellytysten ja tukitoimenpiteiden ohella tarvitaan asianmukainen, säännöllinen **seurantajärjestelmä**, jonka avulla voidaan kerätä merkityksellistä tietoa tutkimuksen ja innovoinnin sidosryhmien ja päätöksentekijöiden tueksi.

¹¹UNESCO (2021), ”UNESCO Science Report - The race against time for smarter development”, ISBN: 978-92-3-100450-6. Saatavilla osoitteessa: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000377433> (sivustolla käyty 31.3.2023).

¹²Eurostatin mukaan vuonna 2021 suurin osa EU:n tutkijoista työskenteli yrityssektorilla (56 %), korkeakouluissa (32 %) ja julkishallinnon palveluksessa (11 %). Ks. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20221206-1>

¹³Osallistumisohjajaa laajentavat maat ovat niitä, joiden osallistuminen aiempiin tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmiin on ollut vähäistä.

- **Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet**

Tällä ehdotuksella neuvoston suositukseksi pyritään vastaamaan komission ja neuvoston esittämiin huolenaiheisiin ja suosituksiin¹⁴. Lisäksi sen avulla saadaan aikaan yksi ERAn toimintapoliittisessa ohjelmassa esitetyn toimen 4 odotetuista tuloksista, nimittäin luodaan tutkijanuraa koskevat eurooppalaiset puitteet. Suosituksessa esitetään vaatimukset, joita jäsenvaltiot, tutkimusorganisaatiot, rahoittajat ja sidosryhmät voivat käyttää ohjenuorana pyrkiessään lisäämään tutkijanurien vakautta ja houkuttelevuutta. Tavoitteena on **pitää kiinni eurooppalaisista tutkijoista ja tehdä Euroopasta houkutteleva kohde ulkomaalaisille osaajille**.

Suosituksessa esitetään selkeä **'tutkijan' määritelmä**¹⁵, jotta ammatti voidaan tunnustaa Euroopassa asianmukaisesti. Lisäksi selvennetään, että tutkijat voivat toimia monissa erilaisissa **tutkimusalan ammateissa** kaikilla tutkimukseen liittyvillä aloilla, kuten tiede- tai yritysmaailmassa, julkishallinnossa ja kolmannella sektorilla. Ehdotuksessa otetaan huomioon moninaiset **tutkimusalan hallinnoinnin tehtävät**, joissa tutkijat tai muut ammattilaiset voivat toimia, ja korostetaan näiden ammattien paremman analysoinnin ja yhdenmukaistamisen tärkeyttä Euroopan tasolla.

Työolojen parantaminen, työ- ja yksityiselämän tasapainon varmistaminen ja **epävarmuuden vähentäminen** muun muassa rajoittamalla määräaikaista työsopimuksia ja edistämällä tutkimusorganisaatioiden kestävämpiä rahoitusmekanismeja ovat keskeisiä tekijöitä pyrittäessä lisäämään tutkijanurien houkuttelevuutta. Tätä täydennetään toimenpiteillä, joilla varmistetaan riittävä **sosiaaliturva** ja eläkeoikeuksien siirrettävyys rajojen yli. **Erityistä huomiota kiinnitetään uransa alkuvaiheessa oleviin tutkijoihin**, joita varten on erityisiä kannustimia.

Vuonna 2005 julkaistun tutkijoiden peruskirjan ja tutkijoiden työhönoton säännösten¹⁶ korvaava **uusi tutkijoiden peruskirja** tukee hyvien työolojen ja tutkimusympäristöjen luomista organisaatioissa. Uusi tutkijoiden peruskirja on yksi yhtenäinen asiakirja, joka kattaa niin tutkijat, työnantajat, rahoittajat kuin päätöksentekijät. Se sisältää yksinkertaisemman periaatekokonaisuuden¹⁷, jonka on tarkoitus helpottaa täytäntöönpanoa kaikilla aloilla. Uusi peruskirja voi tarjota samalla tilaisuuden käynnistää nykyisen täytäntöönpanomekanismin eli tutkimusalan henkilöstöstrategian tarkistusprosessi.

Tutkijoiden taitojen, erityisesti monialaisten taitojen, vahvistaminen hyödyntämällä **tutkijoiden eurooppalaista osaamiskehystä (ResearchComp)**¹⁸ ja pieniä osaamiskokonaisuuksia¹⁹ edistää **alojen välistä liikkuvuutta** ja aitoa osaajien virtaa eri alojen välillä. Tämä muodostaa pohjan tietämyksen liikkumiselle ja auttaa yhdistämään tutkijat ja korkean osaamistason henkilöiden kysynnän, joka työmarkkinoilla tällä hetkellä vallitsee.

¹⁴ Ks. edellinen jakso.

¹⁵ Määritelmänä käytetään julkaisussa ”Frascati Manual” (<https://www.oecd.org/sti/inno/frascati-manual.htm>) esitettyä määritelmää, joka on laajasti käytössä.

¹⁶ Komission suositus 2005/251/EY, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2005, eurooppalaisesta tutkijoiden peruskirjasta ja tutkijoiden työhönoton säännöstöstä (EUVL L 75, 22.3.2005, s. 67).

¹⁷ Nykyisen tutkijoiden peruskirjan ja tutkijoiden työhönoton säännösten 40 periaatteen sijaan uusi peruskirja sisältää 20 periaatteen kokonaisuuden.

¹⁸ Ks. <https://op.europa.eu/fi/publication-detail/-/publication/8d536780-3025-11ed-975d-01aa75ed71a1/language-en>

¹⁹ Neuvoston suositus 2022/C 243/02, annettu 16 päivänä kesäkuuta 2022, eurooppalaisesta lähestymistavasta pieniin osaamiskokonaisuuksiin elinikäisen oppimisen ja työllistyvyyden tukemiseksi (EUVL C 243, 27.6.2022, s. 10).

Osaaminen on **innovoinnin** perusedellytys. Innovoinnin edistämiseksi keskeistä on luoda tarvittavat edellytykset ja saada aikaan jatkuva virta korkeasti koulutettuja, sietokykyisiä osaajia, jotka pystyvät edistämään Euroopan elpymistä ja kilpailuetua. Tämä edellyttää vahvempia yhteyksiä tiedeyhteisön ja alojen toimijoiden välillä sekä yrittäjyyttä ja innovointia tukevaa kulttuuria, jossa osaajat saavat kehittämänsä ideat markkinoille.

Ehdotuksessa edistetään alojen välistä liikkuvuutta ja kaikkia muita liikkuvuuden muotoja²⁰ sekä kannustetaan tutkijoita perustamaan startup-yrityksiä. Siten siinä otetaan huomioon **erilaiset urapolut** ja kannustetaan kokeilemaan niitä, jotta varmistetaan, että erilaisten urien lisäarvo otetaan asianmukaisesti huomioon rekrytoinnissa, uralla edettäessä ja tutkijoiden arvioinnissa. Tätä täydennetään edistämällä **uraneuvonta- ja tukipalveluja**, joilla tutkijoita autetaan löytämään itselleen sopivin polku ja edistetään heidän urakehitystään.

Vuonna 2011 käyttöön otettuja **tutkijoiden R1–R4-profiileja**²¹ päivitetään ja täydennetään esimerkkiammateilla kullakin tasolla ja eri aloilla, jotta tutkijanuria olisi helpompi vertailla keskenään ja ne olisi helpompi sovittaa eri työllisyyssektoreille ja eri maiden kontekstiin.²²

Uusien vaatimusten ja suositusten täytäntöönpano parantaa yleisiä kansallisia ja eurooppalaisia tutkimus- ja innovointijärjestelmiä sekä auttaa löytämään rakenteellisia ratkaisuja **lahjakkuuksien epätasapainoiseen liikkuvuuteen**.

Ehdotuksessa esitetään tukea tutkijanuria tukevien nykyisten ja uusien välineiden (esimerkiksi EURAXESS, RESAVER ja ResearchComp) täytäntöönpanoon ja kehittämiseen. Niillä kaikilla on osansa tulevalla **eurooppalaisen tutkimusalueen osaamisfoorumilla**, joka toimii keskitettynä palvelupisteenä tutkijoille ja tarjoaa tukea myös tutkimusorganisaatioille.

Tämän ehdotuksen täytäntöönpanoa voidaan seurata **tutkijanurien seurantakeskuksen** avulla. Se kerää tietoa ehdotuksen eri osa-alueita koskevista indikaattoreista. Näiden tietojen perusteella kansalliset ja Euroopan tason sidosryhmät ja päätöksentekijät voivat toteuttaa näyttöön perustuvia toimia.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Tämä ehdotus on yhdenmukainen olemassa olevien politiikkojen säännösten kanssa, joita sisältyy erityisesti seuraaviin:

- Komission 1. heinäkuuta 2020 antama tiedonanto ***Euroopan osaamisohjelma kestävän kilpailukyvyyn, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja selviytymis- ja palautumiskyvyyn tueksi***²³, jossa korostetaan, että tutkijat ovat tieteen ja innovaatioiden etulinjassa ja että heillä on oltava tietynlaisia taitoja, jotta he voivat luoda uraa niin tiedemaailmassa kuin sen ulkopuolella. Osaamisohjelman tavoitteena

²⁰ Maantieteellinen, laitosten tai alojen välinen ja virtuaalinen liikkuvuus.

²¹ https://cdn5.euraxess.org/sites/default/files/policy_library/towards_a_european_framework_for_research_careers_final.pdf

²² EURAXESS-tietokannassa vuonna 2020 julkaistujen 79 285 avoimen työpaikan analyysi osoitti, että puoleen näistä työpaikoista ei etsitty missään tietyssä vaiheessa uraa olevaa henkilöä. Lisäksi analyysi osoitti, että jokainen työnantaja määrittelee työpaikat omalla tavallaan, mikä tuo esille tarpeen kehittää yhteinen kieli työpaikkojen määrittelemiseksi.

²³ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Euroopan osaamisohjelma kestävän kilpailukyvyyn, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja selviytymis- ja palautumiskyvyyn tueksi* (COM(2020) 274 final).

on muun muassa määritellä tutkijoiden taitojen luokitusjärjestelmä, kehittää tutkijoille eurooppalainen osaamiskehys sekä tukea tutkijoiden osaamisen kehittämistä, jotta heillä olisi alojen väliseen liikkuvuuteen tarvittavat taidot. Osaamisohjelman ensimmäisellä lippulaivatoimella, Euroopan osaamissopimuksella, tuetaan täydennys- ja uudelleen koulutusta, joka on tarkoitus toteuttaa alojen toimijoiden, koulutuksen tarjoajien, työmarkkinaosapuolten ja viranomaisten yhteistyöllä laajan mittakaavan kumppanuuksina.

- Komission 18. tammikuuta 2022 antama **tiedonanto eurooppalaisesta yliopistostrategiasta**²⁴, jossa esitetään eurooppalaisen tutkijanurakehityksen luomista synergiassa eurooppalaisen houkuttelevien ja kestävien korkeakoulusektorin urien kehityksen kanssa.
- Komission 5. heinäkuuta 2022 antama **tiedonanto Uusi eurooppalainen innovaatio-ohjelma**²⁵, jossa todetaan, että innovointi edellyttää lahjakkaiden yksilöiden menestyksestä tukemista, houkuttelemista ja pysyvyyden varmistamista sekä monia erilaisia taitoja, sekä korostetaan alojen välisen liikkuvuuden merkitystä.
- **Tietämyksen hyödyntämistä ohjaavista periaatteista** 2. joulukuuta 2022 annettu **neuvoston suositus**²⁶, jonka tavoitteena on hyväksyä yhteisessä linjassa toimintapoliittisia periaatteita ja toimenpiteitä, joiden avulla kansalliset, alueelliset ja paikalliset päätöksentekijät voivat maksimoida tutkimuksen ja innovoinnin tulosten hyödyntämisen yhteiskunnan eduksi. Ohjaavilla periaatteilla pyritään luomaan kehys, jolla tuetaan muun muassa taitojen ja valmiuksien, kannustinjärjestelmän sekä mittareiden, seurannan ja arvioinnin kehittämistä.
- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Tämä ehdotus on yhdenmukainen unionin muihin politiikkoihin nähden. Muita merkityksellisiä politiikkoja ovat muun muassa seuraavat:

- Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission marraskuussa 2017 julistama **Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari**, jossa esitetään oikeudenmukaisten ja toimivien työmarkkinoiden ja sosiaalisen suojelun järjestelmien kannalta keskeiset periaatteet ja oikeudet 2000-luvulla, sekä muut työoloihin ja sosiaaliseen suojeluun liittyvät unionin säännökset, kuten komission 26. huhtikuuta 2017 antama **tiedonanto Työssäkäyvien vanhempien ja omaisiaan hoitavien työ- ja yksityiselämän tasapainottamisen tukemista koskeva aloite**²⁷, **avoimista ja ennakoitavista työehdoista Euroopan unionissa annettu direktiivi**²⁸, **vanhempien ja omaistaan hoitavien työ- ja yksityiselämän tasapainottamisesta** 20. kesäkuuta

²⁴Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Eurooppalainen yliopistostrategia* (COM(2022) 16 final).

²⁵Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Uusi eurooppalainen innovaatio-ohjelma* (COM(2022) 332 final).

²⁶Neuvoston suositus (EU) 2022/2415, annettu 2 päivänä joulukuuta 2022, tietämyksen hyödyntämistä ohjaavista periaatteista (EUVL L 317, 9.12.2022, s. 141).

²⁷Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Työssäkäyvien vanhempien ja omaisiaan hoitavien työ- ja yksityiselämän tasapainottamisen tukemista koskeva aloite* (COM(2017) 252 final).

²⁸Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1152, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, avoimista ja ennakoitavista työehdoista Euroopan unionissa (EUVL L 186, 11.7.2019, s. 105).

2019 annettu **direktiivi**²⁹ sekä **sosiaalisen suojelun saatavuudesta työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien kannalta** 8. marraskuuta 2019 annettu **neuvoston suositus**³⁰. Sosiaalisen suojelun saatavuudesta annetulla neuvoston suosituksella pyritään varmistamaan, että sekä työntekijöillä että itsenäisillä ammatinharjoittajilla on vastaavin ehdoin oikeus kuulua sosiaaliturvajärjestelmän piiriin, kerryttää tai hyödyntää tarvitsemiaan etuuksia, siirtää sosiaaliturvaoikeudet toiseen järjestelmään helposti työpaikkaa vaihtaessaan sekä saada läpinäkyvää tietoa sosiaaliturvaoikeuksistaan ja -velvoitteistaan.

- Komission 27. huhtikuuta 2022 antama **tiedonanto Osaajien houkutteleminen EU:hun**³¹, jossa todetaan, että EU:sta on tehtävä vetovoimaisempi lahjakkuuksien houkuttelemiseksi eri puolilta maailmaa. Tätä tavoitetta edistävät opiskelijoita ja tutkijoita koskeva direktiivi³² sekä EU:n sinistä korttia koskevan direktiivin³³ viimeaikainen tarkistus. Ne helpottavat tutkijoiden ja korkeasti koulutettujen työntekijöiden pääsyä EU:hun, tekevät EU:sta houkuttelevamman sekä edistävät tietämyksen ja osaamisen liikkumista jäsenvaltioiden välillä parantamalla EU:n sisäistä liikkuvuutta koskevia oikeuksia.
- Komission 17. tammikuuta 2023 antama **tiedonanto Osaamispotentiaali käyttöön Euroopan alueilla**³⁴, jossa keskitytään osaamiskehitysloukkuun liittyviin haasteisiin EU:n alueilla. Haasteita aiheuttavat väestön väheneminen, korkea-asteen opiskelijoiden vähäisenä pysyvä määrä ja nuorten laajamittainen poismuutto.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

• Oikeusperusta

Aloitteen oikeusperusta ovat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 182 artiklan 5 kohta ja 292 artikla. SEUT-sopimuksen 292 artiklan mukaisesti neuvosto voi antaa suosituksia ja se tekee ratkaisunsa komission ehdotuksesta aina silloin, kun perussopimuksissa määrätään, että neuvosto hyväksyy säädöksen komission ehdotuksesta.

SEUT-sopimuksen 179 artiklan mukaisesti unioni pyrkii toiminnallaan lujittamaan tieteellistä ja teknologista perustaansa toteuttamalla eurooppalaisen tutkimusalueen, jossa tutkijat, tieteellinen tietämys ja teknologia liikkuvat vapaasti, tukemaan unionin kilpailukyyn – myös

²⁹Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1158, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, vanhempien ja omaistaan hoitavien työ- ja yksityiselämän tasapainottamisesta ja neuvoston direktiivin 2010/18/EU kumoamisesta (EUVL L 188, 12.7.2019, s. 79).

³⁰Neuvoston suositus 2019/C 387/01, annettu 8 päivänä marraskuuta 2019, sosiaalisen suojelun saatavuudesta työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien kannalta (EUVL C 387, 15.11.2019, s. 1).

³¹Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Osaajien houkutteleminen EU:hun* (COM(2022) 657 final).

³²Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/801, annettu 11 päivänä toukokuuta 2016, tutkimusta, opiskelua, harjoittelua, vapaaehtoistyötä, oppilasvaihto-ohjelmaa tai koulutushanketta ja au pairina työskentelyä varten tapahtuvan kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä (EUVL L 132, 21.5.2016, s. 21).

³³Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2021/1883, annettu 20 päivänä lokakuuta 2021, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten sekä neuvoston direktiivin 2009/50/EY kumoamisesta (EUVL L 382, 28.10.2021, s. 1).

³⁴Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Osaamispotentiaali käyttöön Euroopan alueilla* (COM(2023) 32 final).

sen teollisuuden kilpailukyvyyn – kehittämistä sekä edistämään kaikkea tutkimustoimintaa, jota pidetään tarpeellisena perussopimusten muiden lukujen perusteella.

SEUT-sopimuksen 181 artiklan mukaan unioni ja jäsenvaltiot sovittavat yhteen toimintansa tutkimuksen ja teknologian kehittämisen alalla turvatakseen kansallisen politiikan ja unionin politiikan keskinäisen yhtenäisyyden. Komissio voi kiinteässä yhteistoiminnassa jäsenvaltioiden kanssa tehdä aiheellisia aloitteita tämän yhteensovittamisen edistämiseksi, erityisesti aloitteita, joilla on tarkoitus vahvistaa suuntaviivoja ja indikaattoreita, järjestää parhaiden käytäntöjen vaihtoa sekä valmistella tarvittavat tekijät säännöllistä seurantaa ja arviointia varten. Euroopan parlamentti pidetään täysin ajan tasalla.

SEUT-sopimuksen 182 artiklan 5 kohdan mukaan Euroopan parlamentti ja neuvosto säätävät tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan eurooppalaisen tutkimusalueen toteuttamiseksi tarvittavista toimenpiteistä monivuotisen puiteohjelman mukaisten toimien täydentämiseksi.

- **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

Tutkijoiden ja tutkijanurien osalta on olemassa erityisiä haasteita ja tarpeita, jotka liittyvät esimerkiksi seuraaviin seikkoihin: ammatin tunnustaminen ja unionin tason yhteiset tutkijan ja tutkimusalan ammattien määritelmät, joita tarvitaan yhteensovittamisen ja vertailtavuuden helpottamiseksi jäsenvaltioiden ja alojen välillä, yhteinen käsitys tutkijoiden tarvitsemista taidoista, tasapainoisen maantieteellisen sekä toimi- ja tieteenalojen välisen liikkuvuuden edistäminen, paremman, koordinoitun järjestelmän luominen tutkijoiden urakehitystä, etenemistä ja arviointia varten sekä unionin välineet tutkijanurien tukemiseksi, mukaan lukien kattava eurooppalainen seurantajärjestelmä. Nämä tarpeet ovat luonteeltaan sellaisia, että niihin voidaan vastata tehokkaasti vain unionin tason aloitteella.

Komissio on toteuttanut tämän aiheen osalta toimia jo aiemmin erityisesti antamalla eurooppalaista tutkijoiden peruskirjaa ja tutkijoiden työhönoton säännöstöä koskevan suosituksen³⁵ 11. maaliskuuta 2005, mutta sittemmin on kehittynyt uusia haasteita ja olosuhteita, joiden vuoksi tarvitaan uusi, päivitetty aloite.

Neuvosto kehotti komissiota toteuttamaan toimia 28. toukokuuta 2021 antamissaan päätelmissä, joiden otsikko on ”Eurooppalaisen tutkimusalueen syventäminen: tarjotaan tutkijoille houkuttelevia ja kestäviä uria ja työehtoja ja tehdään osaamiskierrosta todellisuutta”, sekä 26. marraskuuta 2021 annettujen neuvoston päätelmien ”Eurooppalaisen tutkimusalueen (ERA) tuleva hallinnointi” liitteenä olevassa ERAn toimintapoliittisessa ohjelmassa. Euroopan tutkimus- ja innovaatio-sopimuksesta 26. marraskuuta 2021 annetussa neuvoston suosituksessa tutkijanurat ja tutkijoiden liikkuvuus sekä tutkimuksen arviointi ja palkitsemisyjärjestelmä mainitaan tärkeinä toiminta-aloina, joilla unionin ja jäsenvaltioiden olisi ensisijaisesti toteutettava yhteisiä toimia eurooppalaisen tutkimusalueen tukemiseksi.

On myös syytä muistaa, että tällainen aloite on äärimmäisen tärkeä, jotta Euroopassa tarjottavista tutkijanurista voidaan tehdä houkuttelevampia, ja ratkaisevan tärkeä pyrittäessä pitämään lahjakkaat tutkijat Euroopassa ja tekemään Euroopasta houkutteleva kohde ulkomaalaisille osaajille.

³⁵ Komission suositus 2005/251/EY, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2005, eurooppalaisesta tutkijoiden peruskirjasta ja tutkijoiden työhönoton säännöstöstä (EUVL L 75, 22.3.2005, s. 67).

- **Suhteellisuusperiaate**

Tämä ehdotus on Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEU-sopimus', 5 artiklan 4 kohdassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukainen. Ehdotetun neuvoston suosituksen sisältö ja muoto eivät ylitä sitä, mikä on tarpeen sen tavoitteiden saavuttamiseksi. Jäsenvaltioiden tekemät sitoumukset eivät ole luonteeltaan sitovia, ja kukin jäsenvaltio voi vapaasti päättää, millaisen lähestymistavan se omaksuu.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTEN ARVIOINTIEN TULOKSET

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Tämä ehdotus perustuu komission teettämässä tutkimuksissa kerättyyn näyttöön ja niiden yhteydessä saatuihin kannanottoihin. Tutkimusten yhteydessä oltiin kattavasti vuorovaikutuksessa sidosryhmien kanssa.

Joulukuussa 2021 julkaistussa tutkimuksessa ”Taking stock, evaluating the achievements and identifying the way forward for the ERA priority 3 policy measures”³⁶ tarkasteltiin tähänastisia politiikkatoimia, joita on toteutettu eurooppalaisen tutkimusalueen aiemman painopisteen ”Tutkijoiden avoimet työmarkkinat” edistämiseksi. Niitä ovat erityisesti eurooppalainen tutkijoiden peruskirja ja tutkijoiden työhönoton säännöstö, tutkimusalan henkilöstöstrategia (HRS4R) sekä EURAXESS-palveluverkosto. Tutkimuksessa arvioitiin näillä toimilla aikaansaatuja tuloksia, määriteltiin tarpeita ja suositeltiin uusia politiikkatoimia, joilla edistettäisiin uutta eurooppalaista tutkimusaluetta henkilöstöasioiden osalta, tai nykyisten toimien tarkistamista. Tutkimuksen yhteydessä toteutettiin useita kuulemisia, muun muassa kolme verkkotyöpajaa (huhti-, touko- ja heinäkuussa 2021) sidosryhmien ja tutkimuslaitosten (kuten yliopistojen ja muiden tutkimusta harjoittavien organisaatioiden, tutkijaorganisaatioiden, Eurooppalaiset yliopistot -yhteenliittymän, tutkimuksen rahoittajien, EURAXESS-verkoston ja jäsenvaltioiden) kanssa sekä kaksi kyselytutkimusta, joista toinen oli suunnattu HRS4R-prosessiin osallistuneille organisaatioille ja toinen EURAXESS-palveluverkostolle.

Tutkimuksen yhteydessä toteutetun sidosryhmien kuulemisen tärkeimmät tulokset voidaan tiivistää seuraavasti:

- Tutkijoiden peruskirja ja tutkijoiden työhönoton säännöstö on otettu laajasti käyttöön tutkimuslaitoksissa EU:ssa ja sen ulkopuolella, mutta niitä on päivitettävä vastaamaan nykytilannetta (avoimen tieteen, tutkimusetiikan, sukupuolten tasa-arvon, monimuotoisuuden ja osallisuuden, tiimipohjaisen tieteen, toimi- ja tieteidenalojen välisen liikkuvuuden ja tutkimuksen arvioinnin osalta) ja niiden käyttöönottoa myös akateemisen alan ulkopuolella olisi edistettävä.
- HRS4R-prosessi ja siihen liittyvä tunnus ovat auttaneet saamaan aikaan myönteisiä muutoksia tutkimusta tekevien organisaatioiden henkilöstökäytännöissä, vaikka jotkin organisaatiot ovatkin sitä mieltä, että tunnuksen saaminen vaatii liikaa työtä.

³⁶ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/40089aaa-57dc-11ec-91ac-01aa75ed71a1>

- Kansallinen toimintaympäristö ja kansalliset politiikat vaikuttavat voimakkaasti tutkijoiden peruskirjan ja tutkijoiden työhönoton säännösten ja HRS4R-strategian käyttöönottoon sekä niillä saavutettaviin tuloksiin.
- EURAXESS on saavuttanut tutkijoiden ja tutkimusorganisaatioiden osalta kriittisen massan EU:ssa ja sen ulkopuolella, minkä myötä palvelujen käyttö on lisääntynyt ja tihentynyt tasaisesti. EURAXESS-järjestelmästä on ollut tutkijoille monenlaista hyötyä, erityisesti siksi, että se on tukenut kansainvälistä liikkuvuutta. Tutkimusorganisaatioita se on auttanut löytämään tutkimusalan osaajia. EURAXESS-palvelujen tarjontaa on kuitenkin tarpeen laajentaa, jotta se tukisi tutkimusosaamisen kehittämistä laajemmin, ja nykyistä hallintomallia olisi vahvistettava vastaavasti.
- Tutkijoiden työmarkkinoilla kohtaamat haasteet viittaavat siihen, että tutkijanurien tukemiseksi tarvitaan uusia, erilaisia tukimuotoja, jotta uuden eurooppalaisen tutkimusalueen tavoitteet voidaan saavuttaa. Lisäksi uuden eurooppalaisen tutkimusalueen tutkijanuriin liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi kaikki nykyiset välineet olisi yhdistettävä kokonaisvaltaiseksi kehykseksi.

Näiden seikkojen perusteella laadituista suosituksista tärkeimmät koskivat tarvetta

- luoda yhtenäinen tutkijanuria koskeva politiikkakehys, joka sisältää kokonaisvaltaisen lähestymistavan kaikkiin haasteisiin puuttumiseksi ja jossa otetaan huomioon yhteiskunnan kaikki alat, joilla toimii tutkijoita
- päivittää tutkijoiden peruskirja ja tutkijoiden työhönoton säännöstö, jotta niissä otetaan huomioon nykyiset haasteet ja mahdollisuudet, joita tutkijat kohtaavat työmarkkinoilla, sekä tarvetta edistää peruskirjan ja säännösten laajempaa käyttöönottoa ja täytäntöönpanoa, myös yksityisellä sektorilla, keskeisenä osana eurooppalaisen tutkimusalueen kokonaisuutta
- kehittää EURAXESS-järjestelmästä eurooppalaisen tutkimusalueen osaamisfoorumi, joka tarjoaisi kokonaisvaltaisempaa tukea tutkijoille ja perustuisi parannettuun hallintomalliin
- puuttua tutkijoiden työmarkkinoilla kohtaamiin ongelmiin, jotka liittyvät esimerkiksi sosiaaliturvaan ja eläkeoikeuksiin
- tukea tutkijanuriin liittyvää keskinäistä oppimista ja kokemusten vaihtoa.

Myös korkeakoulualaa kuultiin, sillä tarkoituksena on myös luoda kehys korkeakoulujen tutkimus- ja innovointitehtävän vahvistamiseksi synergiassa niiden koulutustehtävän kanssa. Tämän kuulemisen perusteella laadittiin suositus Euroopan korkeakoulujen tulevaisuuden visioksi (Towards a 2030 vision on the future of universities in Europe³⁷, lokakuu 2020), jossa pyritään muun muassa edistämään inhimillistä pääomaa ja urakehitystä. Tältä osin tärkeimmät havaitut tarpeet olivat seuraavat:

- Korkeakoulujen urakehitys-, koulutus-, arviointi-, tunnustamis- ja kannustinjärjestelmiä ja -rakenteita olisi uudistettava, ja niiden pohjalta olisi

³⁷ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a3cde934-12a0-11eb-9a54-01aa75ed71a1/>

kehitettävä kokonaisvaltaisempi, enemmän laatuun ja vähemmän määrään keskittyvä arviointimalli.

- Tutkijoiden urien arviointia olisi uudistettava kehittämällä tasapainoinen järjestelmä, jossa arvioidaan tutkijan koko osaamista ottaen huomioon hänen uransa vaihe, hakemansa työtehtävä ja muut kussakin tapauksessa merkitykselliset tekijät välttämättä lähestymistapaa, jossa kaikkia tutkijoita arvioidaan samojen vaatimusten perusteella. Arvioinnissa olisi otettava huomioon tutkimukseen liittyvät tuotokset, tutkimusprosessi, palveleminen ja johtaminen, tutkimuksen vaikutus, opettaminen ja ohjaaminen sekä muut ammatilliset kokemukset.
- Tutkijoiden koulutukseen olisi sisällytettävä osaamisen kehittämistä ja ammatilliseen kehitykseen liittyviä toimia kaikilla tasoilla, mikä edellyttää investointeja tutkijoiden koulutukseen ja urakehitykseen kaikilla tasoilla (R1–R4). Erityisesti olisi keskityttävä R1- ja R2-tason tutkijoihin (tohtorintutkinto-opiskelijat ja tohtorintutkinnon suorittaneet), joista valtaosa ei työllisty vakituiseen työpaikkaan akateemisella sektorilla.
- Kaikentasoisille (R1–R4) tutkijoille olisi annettava avoimeen tieteeseen liittyvää koulutusta.
- Maantieteellisen liikkuvuuden käsitettä olisi laajennettava kattamaan myös virtuaalinen liikkuvuus.
- Eurooppalainen tutkijoiden peruskirja ja tutkijoiden työhönoton säännöstö olisi päivitettävä vastaamaan EU:n muuttunutta tutkimus- ja innovointiympäristöä ottaen huomioon korkeakoulumaailmassa tällä hetkellä käytävä keskustelu. Tässä yhteydessä olisi myös otettava nimenomaisesti huomioon avoin tiede, avoimet, vastuulliset innovointikäytännöt, monimuotoisuus, tutkimusetiikka, kansalaistiede ja liikkuvuuden neljä muotoa (kansainvälinen, toimialojen välinen, tieteidenalojen välinen ja virtuaalinen liikkuvuus) urakehityksessä.
- Akateemisen alan ja muiden alojen välistä vuorovaikutusta olisi tiivistettävä yliopistojen roolin vahvistamiseksi keskeisinä toimijoina innovointiekosysteemien ytimessä.

Vuonna 2022 päättyneessä tutkimuksessa ”Knowledge Ecosystems in the new ERA”³⁸, jossa käsiteltiin tiedon ekosysteemejä uudella eurooppalaisella tutkimusalueella, analysoitiin tutkijanuriin liittyviä näkökohtia, erityisesti osaamista, työllisyyttä ja työoloja sekä aivovuotoon ja osaamiskiertoon liittyviä ilmiöitä³⁹. Lisäksi tutkimuksessa keskityttiin menetelmän kehittämiseen tutkijanurien seurantakeskusta varten. Tutkimuksessa kartoitettiin ja mallinnettiin alojen välistä liikkuvuutta koskevia toimenpiteitä koko Euroopan laajuisesti käyttäen lähtökohtana komission aiempaa tutkimusta ”Fostering industrial talents in research at European level”⁴⁰ (tammikuu 2018), jossa käsiteltiin teollisuusalan tutkimusosaamisen

³⁸ <https://op.europa.eu/fi/publication-detail/-/publication/8d536780-3025-11ed-975d-01aa75ed71a1/language-en>

³⁹ <https://op.europa.eu/fi/publication-detail/-/publication/94a6a2ca-00c1-11ed-b94a-01aa75ed71a1/language-en> and <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ec09bd95-00c2-11ed-b94a-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-search>

⁴⁰ <https://op.europa.eu/fi/publication-detail/-/publication/a33eb97c-437d-11e8-a9f4-01aa75ed71a1>

edistämistä Euroopan tasolla. Tutkimuksen yhteydessä toteutettiin useita kuulemistoimia, kuten

- tutkijoille suunnattu verkkokysely (huhti-toukokuu 2021), jonka tarkoituksena oli kerätä tietoa tutkimusalan työpaikkoihin liittyvästä osaamisesta sekä sosiaaliturvasta ja työoloista näillä työpaikoilla ja jota seurasi toukokuussa 2021 kolme työryhmätapaamista haastattelujen tulosten validoimiseksi ja tarkentamiseksi
- verkkokysely (touko-kesäkuu 2021), jonka avulla vahvistettiin, mitkä taidot ovat tutkijoille keskeisiä akateemisen alan ja yksityisen sektorin työpaikoissa
- eri vaiheissa uraansa olevien, niin akateemisella alalla kuin muilla aloilla työskentelevien tutkijoiden haastatteluja (vuoden 2021 toinen neljännes), joissa keskityttiin osaamiseen, osaamisen kehittämismahdollisuuksiin ja alojen väliseen liikkuvuuteen
- korkeakoulutuksen kattojärjestöjen, tutkimusorganisaatioiden yhdistysten sekä jäsenvaltioiden ja yritysten edustajien haastatteluja (vuoden 2021 toinen neljännes), joissa keskityttiin eurooppalaisen taito-, osaamis-, tutkinto- ja ammattiluokituksen (ESCO) päivittämiseen, tutkijoiden eurooppalaisen osaamiskehityksen kehittämiseen, tutkijoiden virkaurien tulevaisuuteen ja tutkijanurien monipuolistamiseen
- tutkimuksen parissa toimivien EU:n kattojärjestöjen (muun muassa yliopistojen, tutkimusorganisaatioiden ja tutkimus- ja teknologiaorganisaatioiden), toimialajärjestöjen sekä EU:n ja jäsenvaltioiden päättäjien kanssa muodostettu fokusryhmä (syyskuu 2021), jonka tarkoituksena oli hyväksyä tutkijoiden eurooppalaisen osaamiskehityksen luonnokseen liittyvä työ
- työpaja (lokakuu 2021), johon osallistui yli 450 sidosryhmää eri aloilta ja jossa käsiteltiin tutkijanuriin, erityisesti osaamiseen, liittyviä haasteita
- työpaja (maaliskuu 2022), johon osallistui monipuolisesti eri sidosryhmiä kaikilta aloilta ja jossa käsiteltiin tutkijoiden taitoja ja työoloja, kansainvälisesti liikkuvien tutkijoiden sosiaaliturvaan liittyviä kysymyksiä sekä tutkijanurien seurantakeskusta koskevaa suunnitelmaa
- lopullinen työpaja (syyskuu 2022), jossa käsiteltiin osaamista, lahjakkuuksien tasapainoista liikkuvuutta sekä alojen välistä liikkuvuutta.

Näiden kuulemistoimien keskeiset tulokset voidaan tiivistää seuraavasti:

- Tutkijat ovat äärimmäisen tärkeitä Euroopan tutkimus- ja innovointijärjestelmän kannalta, ja on tärkeää vahvistaa heidän uriaan ja tehdä tutkijanurista houkuttelevampia ja kestävämpiä. Aivan ensimmäisenä on tarkasteltava Euroopan tason yhteistä tutkijan määritelmää.
- Akateemisella alalla tutkijoiden rekrytoinnissa käytetään yleisesti vuonna 2011 käyttöön otettuja R1–R4-profiilikuvauksia ja niihin viitataan usein. Kuvausten käyttöön tarvitaan kuitenkin lisää selkeyttä, jotta edistettäisiin niiden käyttöä tiedeyhteisön ulkopuolella ja helpotettaisiin sekä tutkijoiden roolien sovittamista eri aloille ja eri jäsenvaltioiden kontekstiin että kuvausten vertailua.

- Tutkijat pitävät monialaisia taitoja työllistymisen ja urakehityksen kannalta tärkeinä, mutta vain pieni osa EU:n tohtorikoulutettavista on sitä mieltä, että heidän tohtorikoulutuksensa sisältää riittävästi monialaisten taitojen opetusta. Sidosryhmät odottavat kovasti tutkijoiden eurooppalaisen osaamiskehyksen käyttöönottoa. Sen ei kuitenkaan pitäisi olla sitova, ja käyttäjille olisi sallittava joustavuus kehyksen täytäntöönpanossa.
- Taidot ovat ratkaisevan tärkeässä roolissa tutkijoiden alojen välisen liikkuvuuden kannalta. Tutkijoille olisikin tarjottava todennettavissa olevaa virallista ja myös epämuodollista koulutusta esimerkiksi koordinoiden sitä yhteistyössä liike-elämän ja muiden työmarkkinatoimijoiden kanssa, jotta tutkijoiden kysynnän ja tarjonnan välinen kuilu saataisiin kurottua umpeen. Yhtä tärkeää on tarjota tutkijoille tukea ja ohjausta akateemisen alan ulkopuoliselle uralle esimerkiksi mentorointi- ja urakehityspalvelujen kautta.
- Tutkimusalan inhimillisen pääoman optimaalista kehitystä haittaavat avoimen, läpinäkyvän ja ansioihin perustuvan rekrytoinnin puuttuminen, mikä on yleinen ongelma, sekä epävarmat työolot ja urapolkujen epävakaus. Ongelmien korjaamiseksi tarvitaan aloitteita. Olisi muun muassa harkittava EU:n tason virkaurajärjestelmämallia tai muunlaista läpinäkyvää järjestelmää urapolulle pääsemiseksi ja sillä etenemiseksi.
- Olisi kartoitettava tärkeimmät järjestelmän tason sekä tutkimusympäristöön, rekrytointiin, työoloihin ja tutkimuksen huippuosaamiseen liittyvät aivovuodon syyt, joiden perusteella saataisiin osviittaa tasapainoisemman liikkuvuuden edellytyksistä. Kartoituksen yhteydessä olisi määriteltävä sekä jäsenvaltioiden että EU:n tasolla tapoja varmistaa lahjakkuuksien tasapainoisempi liikkuvuus. Jäsenvaltioiden tasolla tässä olisi hyödynnettävä jäsenvaltioiden tai tutkimusorganisaatioiden nykyisiä tai suunnitteilla olevia käytäntöjä, ja EU:n tasolla ohjaavina periaatteina olisi oltava yhteensovittaminen, innostaminen ja tukeminen.
- Olisi laadittava malleja, parhaita käytäntöjä ja suosituksia alojen välisen liikkuvuuden edistämiseksi kolmella tavalla: i) vahvistamalla korkeakoulujen ja yritysten välistä yhteistyötä, ii) osaajien täydennys- ja uudelleen koulutuksen avulla, jotta voidaan vastata yritysten kysyntään ja kehittää valmiuksia tutkimuksen ja innovoinnin tukemiseksi, sekä iii) yrittäjyyden ja yritysten perustamisen kautta.
- Sosiaaliturva ja sen siirrettävyyteen liittyvät seikat voivat estää kansainvälisten tutkijoiden liikkuvuuden tai hankaloittaa sitä. Liikkuvuus voi pirstaloittaa sosiaaliturvaa monin eri tavoin, ja sosiaaliturvan aukkokohdat vaikuttavat eniten juuri liikkuviin tutkijoihin. Ensimmäinen yleinen sosiaaliturvan aukko kohta liittyy erilaisiin työsuhteisiin ja siihen, miten työsuhteen tyyppi vaikuttaa sosiaaliturvaan. Työsuhteen tyyppin vaihtuminen muutettaessa maasta toiseen voi muuttaa oikeutta sosiaaliturvaan. Esimerkiksi väitöskirjatutkijalla voi olla vain rajallinen oikeus tai ei lainkaan oikeutta sosiaaliturvaan, mikäli hänet luokitellaan opiskelijaksi eikä työntekijäksi. Lisäksi liikkuvien tutkijoiden saatavilla olevat tiedot ovat usein rajallisia ja heikkolaatuisia. Kuhunkin sosiaaliturvaetuuteen liittyy omanlaisiaan puutteita. Eläkkeet, erityisesti lisäeläkkeet, ovat kiistatta suurin huolenaihe, koska liikkuvat tutkijat, joiden työsopimukset ovat usein lyhytkestoisia, eivät välttämättä täytä lisäeläkejärjestelmissä määriteltyjä odotusaikoja koskevia edellytyksiä.

Työttömyyden osalta työttömyysetuuksien myöntäminen ja määrä perustuvat aiempaan työhistoriaan – maasta riippumatta.

- Olisi kehitettävä menetelmä ja indikaattoreita tutkijanurien seuraamiseksi olemassa olevien tietojen perusteella, joita täydennetään keräämällä kyselyillä tietoa seuraavalta neljältä osa-alueelta: työpaikat, työolot, taidot ja liikkuvuus (tutkijanurien seurantakeskukseen liittyvä valmistelutyö).

Lisää kuulemistoimia⁴¹ toteutettiin jäsenvaltioiden, Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaan assosioituneiden maiden ja sidosryhmien kanssa valmisteltaessa komission ehdotusta Euroopan tutkimus- ja innovaationsopimusta koskevaksi neuvoston suositukseksi sekä ERAn toimintapoliittisen ohjelman ja erityisesti siihen kuuluvan toimen 4 (”Edistetään houkuttelevia ja kestäviä tutkijanuria, lahjakkuuksien tasapainoista liikkuvuutta sekä kansainvälistä, tieteidenvälistä ja alojen välistä liikkuvuutta koko eurooppalaisella tutkimusalueella”) yhteydessä.

Tässä ehdotuksessa on otettu huomioon myös työ, jota kolmen eurooppalaisen tutkimusalueen ja innovoinnin komiteaan (ERAC) kuuluvan työryhmän muodostama erityistyöryhmä on tehnyt tutkijoiden peruskirjan ja tutkijoiden työhönoton säännösten tarkistamisen parissa, eurooppalaista yliopistostrategiaa koskevien sidosryhmäkuulemisten yhteydessä saatu palaute sekä kolmansilta osapuolilta, muun muassa OECD:ltä, saadut tiedot ja niiden tekemät tutkimukset. Lisäksi joulukuussa 2020 järjestettiin erityinen, tutkijoita koskeva ERAC-työpaja yhdessä kolmen ERAC:hen kuuluvan työryhmän muodostaman erityistyöryhmän ja puheenjohtajakolmikron kanssa.

⁴¹Lukuisissa tapahtumissa kerättiin useiden sidosryhmien näkemyksiä. Erityisesti ERAn muutosfoorumi (joka perustettiin komission epäviralliseksi asiantuntijaryhmäksi) antoi komissiolle neuvoja, ja sen avulla jäsenvaltioiden ja sidosryhmien näkemykset voitiin ottaa jäsennellysti huomioon. Sidosryhmiä ja kattojärjestöjä pyydettiin esittämään näkemyksensä (muun muassa 20. huhtikuuta ja 25. toukokuuta 2021 järjestetyissä työpajoissa). Lisäksi järjestettiin julkinen kuuleminen 15. huhtikuuta ja 13. toukokuuta 2021 välisenä aikana suuren yleisön näkemysten keräämiseksi.

Ehdotus

NEUVOSTON SUOSITUS

Eurooppalainen kehys tutkimus-, innovointi- ja yrittäjyysosaajien houkuttelemiseksi Eurooppaan ja heidän pitämisekseen Euroopassa

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 182 artiklan 5 kohdan ja 292 artiklan ensimmäisen ja toisen virkkeen,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 179 artiklassa todetaan, että unioni pyrkii toiminnallaan lujittamaan tieteellistä ja teknologista perustaansa toteuttamalla eurooppalaisen tutkimusalueen, jossa tutkijat, tieteellinen tietämys ja teknologia liikkuvat vapaasti. SEUT-sopimuksen 180 artiklassa todetaan tältä osin, että unioni toteuttaa useita jäsenvaltioissa harjoitettua toimintaa täydentäviä toimia, kuten edistää unionin tutkijoiden koulutusta ja liikkumista sekä levittää tietoa unionin tutkimukseen liittyvän toiminnan tuloksista ja käyttää tuloksia hyväkseen.
- (2) Komission suosituksella 2005/251/EY⁴² on ollut tärkeä rooli tutkijoiden ja tutkijanurien tukemisessa unionissa. Tutkijoiden peruskirjasta ja tutkijoiden työhönoton säännöstöstä, jäljempänä 'tutkijoiden peruskirja ja säännöstö', on tullut tutkijoiden ja työnantajien tai tutkijoiden rahoittajien viitekehys, joka on osaltaan vahvistanut eurooppalaista tutkimusalueita ja auttanut luomaan Eurooppaan houkuttelevammat, avoimemmat ja kestävämmät työmarkkinat tutkijoille. Lisäksi vuodesta 2008 käytössä ollut tutkimusalan henkilöstöstrategia (HRS4R) sisältää eurooppalaisen menettelyn, jolla voidaan sertifioida laitosten sitoutuminen tutkijoiden peruskirjan ja säännöstön periaatteiden täytäntöönpanoon ja niiden edistyminen siinä.
- (3) Komission 1. heinäkuuta 2020 antamassa tiedonannossa *Euroopan osaamisohjelma kestävän kilpailukykyyn, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja selviytymis- ja palautumiskykyyn tueksi*⁴³ korostetaan, että tutkijat ovat tieteen ja innovaatioiden etulinjassa ja että heillä on oltava tietynlaisia taitoja, jotta he voivat luoda uraa niin tiedemaailmassa kuin sen ulkopuolella. Siinä asetetaan tavoitteeksi tutkijoiden taitojen luokitusjärjestelmän määrittely muun muassa osaamiskierron tilastollisen seurannan

⁴²Komission suositus 2005/251/EY, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2005, eurooppalaisesta tutkijoiden peruskirjasta ja tutkijoiden työhönoton säännöstöstä (EUVL L 75, 22.3.2005, s 67).

⁴³Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Euroopan osaamisohjelma kestävän kilpailukykyyn, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja selviytymis- ja palautumiskykyyn tueksi* (COM(2020) 274 final).

mahdollistamiseksi, tutkijoiden eurooppalaisen osaamiskehityksen kehittäminen sekä tuen antaminen tutkijoiden osaamisen kehittämiseksi, jotta nämä saisivat alojen väliseen liikkuvuuteen tarvittavat taidot. Osaamisohjelman ensimmäisellä lippulaivatoimella, Euroopan osaamissopimuksella, tuetaan täydennys- ja uudelleen koulutusta, joka on tarkoitus toteuttaa alojen toimijoiden, koulutuksen tarjoajien, työmarkkinaosapuolten ja viranomaisten yhteistyöllä laajan mittakaavan kumppanuuksina.

- (4) Komission 30. syyskuuta 2020 antamassa tiedonannossa *Uusi eurooppalainen tutkimusalue tutkimusta ja innovointia varten*⁴⁴ todetaan, että globaalissa kilpailussa osaajista urakehitykseen tarvitaan edellytykset, joilla voidaan houkuttaa parhaat tutkijat Eurooppaan ja pitää heidät täällä, ja että työsuhteiden epävarmuuteen ei ole tullut viime vuosien aikana riittäviä parannuksia, etenkin uraansa aloittelevien tutkijoiden osalta. Kyseisessä tiedonannossa kiinnitetään huomiota myös siihen, että tutkijoiden taidot ja toisaalta yhteiskunnan ja talouden – erityisesti teollisuuden ja yritysten – tarpeet poikkeavat usein toisistaan ja että on tärkeää antaa tutkijoille kannustimia jatkaa uraansa yliopistomaailman ulkopuolella. Tiedonannossa todetaan, että tutkijanurien vahvistamiseksi Euroopassa tarvitaan toimenpidekokonaisuus, jolla pyritään varmistamaan tutkijoiden osaamisen tunnustaminen, kehitetään tutkijoiden osaamiskehitys, parannetaan yliopistomaailman ja elinkeinoelämän välistä liikkuvuutta ja vaihtoja, tarjotaan kohdennettuja koulutusmahdollisuuksia ja luodaan keskitetyn palvelupisteen sisältävä portaali, josta tutkijat voivat saada useita erilaisia tukipalveluja. Lisäksi tiedonannossa esitetään tutkimuksen arviointijärjestelmän parantamista.
- (5) Uudesta eurooppalaisesta tutkimusalueesta 1. joulukuuta 2020 annetuissa neuvoston päätelmissä⁴⁵ painotetaan, että uuden eurooppalaisen tutkimusalueen keskeisiä tekijöitä ovat houkuttelevien ja turvallisten työolojen luominen ja tutkijanurien houkuttelevuuden lisääminen ottaen huomioon avoin tiede, sukupuolten tasa-arvo, digitaaliset taidot, tutkimuksen arviointi, tutkijanurien monipuolistaminen ja useat urapolut; kaikki nämä tekijät auttavat houkuttelemaan huippututkijoita ja pitämään heistä kiinni.
- (6) Neuvoston 28. toukokuuta 2021 hyväksymissä päätelmissä, joiden otsikko on ”Eurooppalaisen tutkimusalueen syventäminen: tarjotaan tutkijoille houkuttelevia ja kestäviä uria ja työehtoja ja tehdään osaamiskierrosta todellisuutta”⁴⁶, todetaan, että tutkijat ovat eurooppalaisen tutkimus- ja innovointijärjestelmän ytimessä ja että Euroopan tasolla tarvitaan koordinoitumpia toimia, jotta voidaan ratkaista tutkijoiden tällä hetkellä kohtaamat haasteet ja tarjota heille riittävän tasokkaita ja kestäviä tutkimusalan työuria, edistää tasapainoisempaa osaamiskierrosta ja tehdä Euroopasta houkutteleva kohde tutkijoille. Päätelmissä ehdotetaan sen analysoimista, miten tutkijoiden peruskirjaa ja säännöstöä voitaisiin kehittää niin, että luotaisiin yksi, kokonaisvaltainen kehys, jossa otettaisiin arvojen ja periaatteiden lisäksi huomioon kaikki tutkijanuriin liittyvät haasteet ja kiinnitettäisiin huomiota kaikkiin mahdollisiin aloihin, joille tutkijat voivat työllistyä. Päätelmissä pyydetään komissiota esittämään vuonna 2022 ehdotus, joka koskisi esimerkiksi seuraavia kysymyksiä: rekrytointi, uransa alkuvaiheessa oleville tutkijoille tarjottavat kannustimet, uran

⁴⁴Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Uusi eurooppalainen tutkimusalue tutkimusta ja innovointia varten* (COM(2020) 628 final).

⁴⁵ Neuvoston asiakirja 13567/20.

⁴⁶ Neuvoston asiakirja 9138/21.

monipuolistaminen ja uralla eteneminen, yhteentoimivuus teollisuuden ja kaikkien muiden yhteiskunnan alojen kanssa, tutkijoiden arviointi, sukupuolten tasa-arvo, työ- ja yksityiselämän tasapaino sekä EURAXESS-aloitteen hallinnon ja palvelujen parantaminen.

- (7) Euroopan tutkimus- ja innovointisopimuksesta annetussa neuvoston suosituksessa (EU) 2021/2122⁴⁷ mainitaan tutkijanurat ja tutkijoiden liikkuvuus sekä tutkimuksen, tutkijoiden ja laitosten arviointi tärkeinä toiminta-aloina, joilla unionin ja jäsenvaltioiden olisi ensisijaisesti toteutettava yhteisiä toimia eurooppalaisen tutkimusalueen tukemiseksi. Lisäksi siinä määritellään joukko yhteisiä periaatteita ja arvoja eurooppalaisen tutkimuksen ja innovoinnin perustaksi. Suosituksessa myös korostetaan, että olisi kiinnitettävä enemmän huomiota tutkijanuran alku- ja keskivaiheisiin, myös erityisesti naisten kyseisissä vaiheissa kohtaamiin esteisiin.
- (8) Neuvoston 26. marraskuuta 2021 antamien päätelmien ”Eurooppalaisen tutkimusalueen (ERA) tuleva hallinnointi”⁴⁸ liitteenä olevassa ERAn toimintapoliittisessa ohjelmassa esitetään erityistoimia, joilla pyritään edistymään ”tutkimuksen, tutkijoiden ja laitosten arviointijärjestelmän uudistamisessa niiden laadun, suorituskyvyn ja vaikutusten parantamiseksi” sekä edistämään ”houkuttelevia ja kestäviä tutkijanuria, lahjakkuuksien tasapainoista liikkuvuutta sekä kansainvälistä, tieteidenvälistä ja alojen välistä liikkuvuutta koko eurooppalaisella tutkimusalueella”. Viimeksi mainitun toimen tavoitteisiin kuuluvat tutkijanuraa koskevien eurooppalaisten puitteiden kehittäminen sekä nykyisten välineiden ja aloitteiden parantaminen ja uusien luominen. Tähän kuuluvat tutkijanurien seurantakeskuksen perustaminen, tutkijoiden peruskirjan ja säännösten tarkistaminen, ERAn osaamisfoorumin (ERA Talent Platform) perustaminen keskitetyksi verkkoväyläksi EURAXESS-palveluihin, verkostoon ja portaaleihin, mukaan lukien HRS4R ja RESAVER, ERA4You-aloitteen käynnistäminen lahjakkuuksien liikkuvuuden edistämiseksi eri alojen välillä kaikkialla EU:ssa, tutkimus- ja innovointijärjestelmiin liittyvien hyvien käytäntöjen vaihto tasapainoisen osaamiskierron tukemiseksi sekä tutkimusuran eurooppalaista kehystä koskevan pilottitutkimuksen toteuttaminen Eurooppalaiset yliopistot -yhteenliittymän kanssa.
- (9) Komission 18. tammikuuta 2022 antamassa tiedonannossa eurooppalaisesta yliopistostrategiasta⁴⁹ esitetään eurooppalaisen tutkijanurakehyksen luomista synergiassa eurooppalaisen houkuttelevien ja kestävien korkeakoulusektorin urien kehityksen kanssa, jota koskeva ehdotus on määrä esittää vuonna 2023.
- (10) Komission 5. heinäkuuta 2022 antamassa tiedonannossa *Uusi eurooppalainen innovaatio-ohjelma*⁵⁰ todetaan, että innovointi edellyttää lahjakkaiden yksilöiden menestyksestä tukemista, houkuttelemista ja pysyvyyden varmistamista sekä monia erilaisia taitoja, ja lisäksi siinä korostetaan alojen välisen liikkuvuuden merkitystä.

⁴⁷Neuvoston suositus (EU) 2021/2122, annettu 26 päivänä marraskuuta 2021, Euroopan tutkimus- ja innovaatio-sopimuksesta (EUVL L 431, 2.12.2021, s. 1).

⁴⁸Neuvoston asiakirja 14308/21.

⁴⁹Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Eurooppalainen yliopistostrategia* (COM(2022) 16 final).

⁵⁰Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Uusi eurooppalainen innovaatio-ohjelma* (COM(2022) 332 final).

- (11) Neuvoston suosituksessa (EU) 2022/2415⁵¹ korostetaan, että on tärkeää investoida tutkijoiden ja muiden tutkimuksen ja innovoinnin parissa toimivien, myös välittäjien, yrittäjyyskulttuurin, -käytäntöjen ja -taitojen kehittämiseen. Näiden toimijoiden jatkuva ammatillistaminen on keskeisessä roolissa, jotta tutkimuksen ja innovoinnin tulokset saadaan muutettua mahdollisimman hyvin yhteiskuntaa hyödyttäväiksi ratkaisuuksi. Suosituksen täytäntöönpanoa tuetaan toimialojen ja tiedeyhteisön yhteistyötä koskevilla käytännösäännöillä.
- (12) Tutkijat ovat yhteiskunnan keskeinen voimavara. He tekevät tutkimusta, edistävät innovointia, auttavat löytämään ratkaisuja yhteiskunnallisiin haasteisiin (esimerkiksi digitaaliseen ja vihreään siirtymään) ja edistävät siten komission yleisiä painopisteitä ”Euroopan digitaalinen valmius” ja ”Euroopan vihreän kehityksen ohjelma”. Tutkijat ovat korkean osaamistason asiantuntijoita, joilla on hyvät mahdollisuudet vastata työmarkkinoiden kysyntään, ja siten he edistävät myös toista yleistä painopistettä, ”Ihmisten hyväksi toimivaa taloutta”. On äärimmäisen tärkeää parantaa tutkijoiden yleistä työympäristöä vahvistamalla tutkijanuria, lisäämällä niiden vaikuttavuutta ja varmistamalla, että ne voidaan sovittaa eri aloille.
- (13) Tutkimusurien houkuttelevuuden lisääminen ja vakauden parantaminen kaikkialla unionissa on keskeinen osa eurooppalaista tutkimusaluetta. Sen vuoksi on selvästi tarpeen tehdä tutkijanurasta houkuttelevampi koulunsa päättävälle, luoda taustaedellytykset lahjakkaiden tutkijoiden pitämiseksi unionissa sekä tehdä unionista houkutteleva ja kilpailukykyinen kohde kansainvälisille tutkijoille.
- (14) Osaaminen on innovoinnin perusedellytys. Sen vuoksi on välttämätöntä luoda tarvittavat edellytykset ja saada aikaan jatkuva virta korkeasti koulutettuja, sietokykyisiä osaajia, jotka pystyvät edistämään Euroopan elpymistä ja kilpailuetua. Tämä edellyttää vahvempia yhteyksiä tiedeyhteisön ja alojen toimijoiden välillä sekä yrittäjyyttä ja innovointia tukevaa kulttuuria, jossa osaajat saavat kehittämänsä ideat markkinoille.
- (15) Marie Skłodowska-Curie -toimilla (MSCA) on osana tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmia tuettu yli 25 vuoden ajan eri puolilta maailmaa tulevia tutkijoita kaikissa uran vaiheissa keskittyen koulutukseen, osaamiseen ja urakehitykseen. MSCA-ohjelmalla on myös ollut jäsentävä vaikutus organisaatioihin (kuten yliopistoihin, tutkimuskeskuksiin ja yrityksiin), sillä ohjelman avulla on levitetty hyviä käytäntöjä ja se on lisännyt organisaatioiden houkuttelevuutta ja näkyvyyttä kansainvälisesti erityisesti edesauttamalla erinomaisten tohtoriohjelmien kehittämistä. MSCA-toimet ovat esimerkki hyvästä käytännöstä, jolla edistetään toimi- ja tieteidenalojen välistä ja maantieteellistä liikkuvuutta, kehitetään tutkijoiden osaamista, korjataan sukupuolijakauman epätasapainoa, pidetään lahjakkaat tutkijat Euroopassa ja houkutellaan Eurooppaan uusia lahjakkuuksia. MSCA-toimiin kuuluu myös ammatillisia tohtoriohjelmia, joissa akateeminen laitos ja ei-akateeminen organisaatio vastaavat tasapuolisesti väitöskirjatutkijan tutkimuskokemuksesta, tutkimuksen toteuttamispaikasta ja ohjauksesta. Nämä tohtoriohjelmat ovat tärkeä esimerkki ekosysteemin toimijoiden välisestä vuorovaikutuksesta ja yhteistyöstä. Ne edistävät monialaisia taitoja ja alojen liikkuvuutta sekä auttavat toimialoja saamaan niiden tarvitsemia korkeasti koulutettuja osaajia.

⁵¹Neuvoston suositus (EU) 2022/2415, annettu 2 päivänä joulukuuta 2022, tietämyksen hyödyntämistä ohjaavista periaatteista (EUVL L 317, 9.12.2022, s. 141).

- (16) Eurostatin tietojen mukaan tutkijoiden määrä Euroopassa on kasvussa. Vuonna 2021 jäsenvaltioissa työskenteli kaksi miljoonaa tutkijaa (kokoaikavastaavaksi muutettuna), mikä on 627 000 enemmän kuin vuonna 2011. Suurin osa tutkijoista työskentelee yrityssektorilla (56 %), korkeakouluissa (32 %) ja julkishallinnon palveluksessa (11 %). On tärkeää ylläpitää tätä kasvavaa suuntausta investoimalla riittävästi, huolehtimalla asianmukaisesta infrastruktuurista ja laatimalla asianmukaisia politiikkoja kansallisella ja unionin tasolla, millä ylläpidetään tutkimusurien houkuttelevuutta myös moninaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon osalta. Samaten on tärkeää edistää tasa-arvon kulttuuria ja huolehtia tutkijoiden palkitsemisesta kaikilla yhteiskunnan aloilla.
- (17) Euroopan tasolla tarvitaan selkeä, yhteinen 'tutkijan' määritelmä, jollainen voisi olla esimerkiksi laajalti käytetyssä julkaisussa "Frascati Manual" esitetty määritelmä, ja tutkimusalan ammattiteistä olisi pyrittävä luomaan yhteinen käsitys. Tutkimusalan ammatilla olisi tarkoitettava ammatteja, joissa tutkijat voivat toimia kaikilla aloilla, muun muassa korkeakoulumaailmassa (yliopistoissa, ammattikorkeakouluissa tai tutkimuslaitoksissa), yrityksissä (esimerkiksi teollisuuslaboratorioissa, startup- tai spin-off-yrityksissä tai pienissä ja keskisuurissa yrityksissä), julkishallinnon elimissä (kuten julkisissa laboratorioissa tai terveydenhuollossa) ja kolmannella sektorilla. Tarvitaan toimia, joilla varmistetaan, että tutkimusalan ammatti tunnustetaan täysin, ja olisi pyrittävä siihen, että tutkimusalan ammatteja voidaan vertailla jäsenvaltioiden ja alojen välillä, muun muassa päivittämällä vuonna 2011 käyttöön otettuja R1–R4-tutkijaprofiileja ja edistämällä niiden käyttöä avointen tutkijan työpaikkojen yhteydessä.
- (18) Korkean tason tutkimus ja innovointi edellyttävät useiden erilaisissa tutkimusalan hallinnoinnin tehtävissä toimivien tutkijoiden ja muiden ammattilaisten tukea. Nämä erittäin arvokkaat ammatit ansaitsevat asianmukaisen tunnustamisen. Tämä tarkoittaa muun muassa niiden entistä tarkempaa analysointia ja yhdenmukaistamista unionin tasolla, jotta voidaan vahvistaa ammattilaisten valmiuksia, kehittää ammatteihin liittyvää koulutusta ja parantaa niiden vertailukelpoisuutta sekä mahdollistaa se, että ammattilaiset voivat johtaa ja tukea tutkimusta ja innovointia tehokkaasti.
- (19) Eurooppalaista taito-, osaamis-, tutkinto- ja ammattiluokitusta (ESCO) päivitettiin vuonna 2022 parantamalla siihen sisältyvää tutkijoiden taitojen ja ammattien luokitusta. Tällä tavoin täsmennettiin tutkijoiden kannalta merkityksellisiä ammatteja eri työmarkkinasektoreilla sekä monialaisia taitoja, joita tutkijat tarvitsevat menestyäkseen. ESCO-luokituksen käyttöönotto Europass-ansioluettelossa ja Euroopan työnvälitysverkostossa (EURES) helpottaa tämän parannetun terminologian omaksumista työmarkkinoilla. Komission on tärkeää käydä keskustelua Kansainvälisen työjärjestön kanssa luokan "tutkija" sisällyttämiseksi ESCO-luokituksen perustana olevan kansainvälisen ammattiluokituksen (ISCO) tuleviin tarkistuksiin.
- (20) Kuten todetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjan 13 artiklassa, 20. lokakuuta 2020 annetussa Bonnin julkilausumassa tieteellisen tutkimuksen vapaudesta, 19. marraskuuta 2020 annetussa Euroopan korkeakoulutusalueen koskevassa Rooman julkilausumassa ja neuvoston suosituksessa (EU) 2021/2122, akateeminen ja tieteellisen tutkimuksen vapaus on turvattava, sillä ne ovat välttämättömiä edellytyksiä sille, että tutkijat voivat edistää tutkimusta ja innovointia. Komissio julkaisi tältä osin tammikuussa 2021 komission yksiköiden valmisteluasiakirjan siitä, miten ulkomaista

sekaantumista tutkimukseen ja innovointiin voidaan vähentää. Julkaisussa esitetään parhaita käytäntöjä, joiden avulla korkeakouluja ja tutkimuslaitoksia voidaan tukea niiden perusarvojen, kuten akateemisen vapauden, lahjomattomuuden ja institutionaalisen riippumattomuuden, turvaamisessa sekä niiden henkilöstön, opiskelijoiden, tutkimustulosten ja resurssien suojelemisessa.

- (21) Naiset ovat edelleen aliedustettuina tutkijoiden keskuudessa – kaikista unionin tutkijoista vain 33 prosenttia on naisia. Tiedot osoittavat myös, että naistutkijoita työskentelee miestutkijoita enemmän korkeakoulusektorilla, kun taas valtionhallinnossa ja elinkeinoelämässä naisten osuus on pienempi. Unionissa naistutkijat työskentelevät miestutkijoita useammin osa-aikaisesti ja epävarmoissa työsuhteissa korkeakouluissa (naistutkijoista 11 % ja miestutkijoista 7 % työskentelee tällaisissa työsuhteissa). Akateemisen alan huipputehtävissä (professorina tai vastaavassa tutkijatehtävässä) naisten osuus on vain 26 prosenttia. Tutkijanuriin vaikuttavat edelleen sukupuolten epätasa-arvoon liittyvät ongelmat, joita aiheuttavat muun muassa sukupuolten palkkaerot, sukupuolten eriarvoistaminen arvioinnissa, työ- ja yksityiselämän tasapainottamiseen liittyvät kysymykset sekä sukupuoleen perustuva väkivalta, jotka kaikki vaikuttavat osallistumiseen ja uralla etenemiseen. Näihin ongelmiin on tärkeää puuttua tehokkaasti institutionaalisilla muutoksilla, muun muassa osallistavilla sukupuolten tasa-arvoa koskevilla suunnitelmilla. Lisäksi tarvitaan erityistoimia, joilla puututaan naisten aliedustukseen luonnontieteiden, teknologian, insinööritieteiden ja matematiikan aloilla (ns. STEM-ala) sekä korkeakoulusektorilla. Esimerkiksi eurooppalaisessa yliopistostrategiassa ehdotetaan sukupuolineutraalia STE(A)M -koulutusta koskevaa manifestia STE(A)M-painotteisilta yliopistoilta.
- (22) Jotta tutkijoiden, erityisesti uransa alkuvaiheessa olevien, täysipainoista henkilökohtaista ja ammatillista kehitystä tuettaisiin unionissa, on keskeisen tärkeää pyrkiä ratkaisemaan olemassa olevia haasteita, joilla on kielteisiä vaikutuksia unionin yleiseen tutkimus- ja innovointijärjestelmään ja tutkimuksen sisämarkkinoihin. Tällaisia haasteita aiheuttavat muun muassa työllisyyteen ja työoloihin liittyvät näkökohdat: Väitöskirjatutkijat määritellään toisissa jäsenvaltioissa opiskelijoiksi, toisissa taas työntekijöiksi. Työhönottomenettelyt eivät useinkaan ole avoimia, läpinäkyviä eivätkä ansioihin perustuvia. Lyhytaikaisiin hankepohjaisiin sopimuksiin liittyy epävarmuutta. Yhtäläiset mahdollisuudet eivät aina toteudu. Työ- ja yksityiselämän tasapaino ja hyvinvointi aiheuttavat ongelmia. Lisäksi sosiaalisen suojelun välineisiin liittyy heikkouksia, esimerkiksi etuuksien siirrettävyydessä eri alojen ja jäsenvaltioiden välillä on vaikeuksia.
- (23) Uransa alkuvaiheessa olevien tutkijoiden työllistettävyyttä ja urakehitystä voitaisiin edistää erityisillä työhönoton kannustimilla, kuten taloudelliseen ja sosiaaliseen suojeluun liittyvillä kannustimilla, muun muassa luomalla mahdollisuuksia pysyviin tai toistaiseksi voimassa oleviin sopimuksiin Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön (EAY), Euroopan teollisuuden ja työnantajain keskusjärjestön (UNICE) ja julkisten yritysten Euroopan keskuksen (CEEP) tekemästä määräaikaista työtä koskevasta puitesopimuksesta 28. kesäkuuta 1999 annetun neuvoston direktiivin 1999/70/EY⁵² tavoitteen mukaisesti. Tältä osin hankerahoituksen rinnalla voitaisiin edistää

⁵²Neuvoston direktiivi 1999/70/EY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1999, Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön (EAY), Euroopan teollisuuden ja työnantajain keskusjärjestön (UNICE) ja julkisten yritysten Euroopan keskuksen (CEEP) tekemästä määräaikaista työtä koskevasta puitesopimuksesta (EYVL L 175, 10.7.1999, s. 43).

perusrahoituksen tai tutkimuksen elinkaarirahoituksen laajempaa käyttöä. Perusrahoituksessa yliopistolle tai tutkimuskeskukselle taataan tietty rahoitus vastineena tiettyjen tuotosten ja laatuvaatimusten saavuttamisesta. Elinkaarirahoituksessa puolestaan rahoituksesta kilpaillaan alkuvaiheessa ja rahoitusta jatketaan, jos rahoituksen saaja arvioidaan seurantaprosessissa myönteisesti. Tällä tavoin tutkimusorganisaatiot voivat kehittää pidemmän aikavälin tutkimusstrategioita ja tehdä kestäviä sitoumuksia työntekijöitään kohtaan samalla, kun ne hyödyntävät hankerahoitusta jatkaakseen uusien väylien tutkimista.

- (24) Kuten ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen 22 artiklassa todetaan, jokaisella on yhteiskunnan jäsenenä oikeus sosiaaliturvaan sekä vapaus nauttia ihmisarvolleen ja yksilöllisen olemuksensa vapaalle kehittymiselle välttämättömiä taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia. SEUT-sopimuksen 9 artiklassa puolestaan todetaan, että unionin politiikan ja toiminnan määrittelyssä ja toteuttamisessa on otettava huomioon riittävän sosiaalisen suojelun takaaminen. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteen 15 mukaan eläkkeelle jääneillä työntekijöillä ja itsenäisillä ammatinharjoittajilla on oikeus eläkkeeseen, joka on oikeassa suhteessa heidän sosiaalivakuutusmaksuihinsa ja varmistaa kohtuullisen toimeentulon. Liikkuvilla tutkijoilla on kuitenkin vaikeuksia kerryttää riittävästi lisäeläkkeitä odotusaikojen, korkeiden siirtomaksujen, heikon finanssiosaamisen ja eläköitymiseen liittyvän hallinnollisen taakan vuoksi. Sen vuoksi tutkijoiden osalta olisi varmistettava sosiaalisen suojelun saatavuudesta työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien kannalta 8. marraskuuta 2019 annetun neuvoston suosituksen⁵³ mukaiset suojoitimet.
- (25) RESAVER on komission tukema yleiseurooppalainen järjestelmä, joka koskee tutkimusta tekevissä organisaatioissa työskentelevien ammatillisia lisäeläkkeitä ja kuuluu osana tulevaan ERAn osaamisfoorumiin. RESAVER-järjestelmällä on mahdollista ratkaista kaikki liikkuvien tutkijoiden sosiaaliturvakysymykset, mutta sen käyttöönotto takeltelee vähäisen tietoisuuden ja huomattavien hallinnollisten ja oikeudellisten esteiden vuoksi. Liikkuvien tutkijoiden työeläkeoikeuksien turvaamiseksi olisi tarjottava tietoa siitä, miten mahdollinen liikkuvuus voi vaikuttaa eläkeoikeuksiin. Lisäksi tutkimusta tekevien organisaatioiden osallistumista RESAVER-järjestelmään olisi edistettävä.
- (26) Toimi- ja tieteenalojen välinen ja maantieteellisesti tasapainoinen liikkuvuus on olennaisen tärkeää pyrittäessä tekemään unionin tutkijanurista tuloksellisempia, kestävämpiä ja houkuttelevampia. Se lisää koko tutkimus- ja innovointijärjestelmän kilpailukykyä sekä edistää tiedon tuottamista, levittämistä ja käyttöä. Tällaisia liikkuvuuden muotoja olisi edistettävä, niitä varten olisi luotava kannustimia ja ne olisi sisällytettävä asianmukaisesti osaksi tutkijoiden ammatillista kehitystä. Kaikenlaiset nykyiset liikkuvuuden esteet, joita aiheuttaa esimerkiksi avustusten rajoitettu siirrettävyys, olisi pyrittävä poistamaan.
- (27) Tiedeyhteisö ja tutkijat tarvitsevat uudenlaista lähestymistapaa, jossa tutkijanurat nähtäisiin täysin yhteentoimivina ja voitaisiin sovittaa eri aloille, palkitsemisjärjestelmässä annettaisiin yhtäläinen arvo kaikilla aloilla tehdyille työurille eikä maantieteellisestä, tieteen- tai toimialojen välisestä liikkuvuudesta tai

⁵³Neuvoston suositus, annettu 8 päivänä marraskuuta 2019, sosiaalisen suojelun saatavuudesta työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien kannalta (2019/C 387/01) (EUVL C 387, 15.11.2019, s. 1).

urakatkoista – kuten sapatti- tai vanhempainvapaista – rangaistaisi eivätkä tutkijat tekisi eroa tiedeyhteisön ja muiden alojen välillä urapolkuaan valitessaan.

- (28) Joissakin tapauksissa tohtorikoulutuksen päätarkoituksena on edelleen tuleva akateeminen ura, eikä siinä oteta riittävästi huomioon tutkijoille mahdollisten ammattien laajempaa valikoimaa eri aloilla eikä kiinnitetä huomiota tutkijoiden yrittäjyyden edistämisen tärkeyteen. Sen lisäksi, että tutkijoilla on oltava vankat tutkimustaidot, on erittäin tärkeää kehittää heidän monialaisia taitojaan virallisen ja epävirallisen koulutuksen avulla. Näin voidaan parantaa tutkijoiden uramahdollisuuksia, edistää alojen välistä liikkuvuutta ja innovointia ja lisätä tutkijanurien houkuttelevuutta unionissa. Olisi myös tärkeää, että tutkijoilla olisi selkeä käsitys yhteiskunnallisesta vastuustaan ja tutkimuksensa yhteiskunnallisesta vaikutuksesta – myös kestävyyyteen liittyvien näkökohtien osalta.
- (29) Tutkijoiden eurooppalainen osaamiskehys (ResearchComp), jonka komissio on kehittänyt jäsenvaltioita ja sidosryhmiä kuullen, on keskeisessä asemassa pyrittäessä varmistamaan, että tutkijoilla on laajasti erilaisia monialaisia taitoja, sekä kavennettaessa tiedeyhteisön ja muiden alojen välistä osaamiskuilua. Tohtorikoulutusta ja kohdennettuja koulutusmahdollisuuksia olisi kehitettävä osaamiskehyksessä kuvattujen taitojen mukaisesti, muun muassa parhaiden käytäntöjen vaihdon pohjalta, tutkijoiden koulutuksen täydentämiseksi ja heidän uudelleen kouluttamiseksi elinikäistä oppimista silmällä pitäen. Olisi myös varmistettava, että käytössä on asianmukaiset mekanismit virallisten ja epävirallisten koulutusmahdollisuuksien tunnustamiseksi ja todentamiseksi, kuten työssäoppiminen.
- (30) Jotta varmistetaan, että tutkijoiden koulutusta kehitetään todellisten osaamistarpeiden pohjalta, on tärkeää edistää tiedeyhteisön, elinkeinoelämän, julkishallinnon, kolmannen sektorin ja kaikkien muiden ekosysteemin toimijoiden välistä vuorovaikutusta ja yhteistyötä myös esimerkiksi harjoittelun ja työn varjostamisen kautta.
- (31) On ratkaisevan tärkeää edistää tutkijoiden yrittäjyysajattelua ja siihen liittyviä taitoja, kuten sijoittajien ja pääoman hankintataitoja, jotta voidaan parantaa tietämyksen hyödyntämistä ja saada innovatiiviset ideat muutettua uusiksi palveluiksi ja tuotteiksi, joilla on paremmat mahdollisuudet päästä markkinoille ja jotka todennäköisemmin edistävät kestävästä kasvusta ja innovointia ja tuottavat hyötyä yhteiskunnalle. Menestyksekkään yrittäjyyspolun varmistamiseksi aineettomat hyödykkeet, kuten julkaisut, tieto, taitotieto ja henkinen omaisuus, olisi ymmärrettävä oikein ja niitä olisi hallinnoitava tuloksellisesti komission suosituksessa 2008/416/EY⁵⁴ tarkoitetulla tavalla.
- (32) Alojen välinen lahjakkuuksien kierto, tutkimus- ja innovointityöpaikkojen yhteentoimivuuden parantaminen eri alojen välillä sekä tiedeyhteisön ja yritysten välisen yhteistyön vahvistaminen tietämyksen ja lahjakkuuksien siirtämiseksi edellyttävät erilaisten, toisiaan täydentävien toimenpiteiden toteuttamista kansallisella ja unionin tasolla, muun muassa koko järjestelmän uudistamista. Omaksumalla politiikassa lähestymistapa, jossa edistetään vastavuoroista oppimista onnistuneiden alojen välisten liikkuvuusjärjestelmien pohjalta, voidaan i) vahvistaa tiedemaailman ja

⁵⁴Komission suositus 2008/416/EY, annettu 10 päivänä huhtikuuta 2008, henkisen omaisuuden hallinnoinnista tietämyksensiirtotoimissa sekä korkeakoulujen ja muiden julkisten tutkimusorganisaatioiden käytännössännöistä (EUVL L 146, 5.6.2008, s. 19).

muiden alojen yhteistyötä ja innovaatioekosysteemejä, ii) parantaa tutkijoiden, innovoijien ja muiden tutkimus- ja innovointiosajien koulutusta ja elinikäistä oppimista, mukaan lukien täydennyskoulutus tukivalmiuksien kehittämiseksi, sekä iii) edistää tutkijoiden yrittäjäyystaitojen kehittämistä.

- (33) Tutkijoille olisi kerrottava poliittisen päätöksenteon ja politiikkatoimien ratkaisevasta merkityksestä tutkimusalalle sekä niiden mahdollisista vaikutuksista tutkijanuriin yleisesti ja koko tutkimus- ja innovointijärjestelmään. Nämä tiedot olisi tärkeää sisällyttää tohtorikoulutukseen ja varmistaa, että koulutettavat ymmärtävät ne, jotta varmistettaisiin tutkijoiden tiiviimpi osallistuminen tutkimusalaa koskevaan poliittiseen päätöksentekoon.
- (34) Tutkijoille olisi erityisesti uran alkuvaiheessa annettava tietoa muiden alojen tarjoamista näkymistä ja näiden mahdollisuuksien hyödyntämisestä tutkijoiden henkilökohtaisen ja ammatillisen kehityksen laajentamiseksi. Tutkijoiden tarpeisiin räätälöidyillä uraneuvonta- ja tukipalveluilla on tärkeä rooli, sillä ne edistävät toimialojen ja tieteenalojen välistä, maantieteellistä ja virtuaalista liikkuvuutta ja tukevat yritystoiminnan kehittämistä. Eri laitosten välistä liikkuvuutta, erityisesti korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten eri profiilien välillä sekä erilaisia joustavia akateemisia polkuja pitkin, olisi edistettävä muun muassa puuttumalla esteisiin, jotka liittyvät edellisessä laitoksessa hankittuihin ja toisaalta uudessa laitoksessa vaadittuihin taitoihin.
- (35) Tutkimuksen arvioinnin olisi mahdollistettava tutkijoiden tulosten ja tutkimuksen arviointi mahdollisimman korkean laadun ja vaikuttavuuden saavuttamiseksi. Tulosten asianmukainen arviointi edellyttää yhä monimuotoisempien tutkimustulosten, -toimien ja -käytäntöjen huomioon ottamista, yhteistyö ja tuotosten avoin jakaminen mukaan lukien, sekä tiukkojen tutkimusetiikkaa koskevien vaatimusten noudattamista, kuten todetaan Paris Call on Research Assessment -julkilausumassa vuodelta 2022, komission vuonna 2021 julkaisemassa tutkimuksen arviointijärjestelmän uudistamista koskevassa tarkastelukertomuksessa ”Towards a reform of the research assessment system”, joka perustuu laajaan sidosryhmien kuulemiseen, neuvoston 10. kesäkuuta 2022 antamissa päätelmissä avoimen tieteen tutkimusta ja täytäntöönpanoa koskevasta arvioinnista⁵⁵ sekä heinäkuussa 2022 julkaistussa tutkimuksen uudistamista koskevassa sopimuksessa. Tutkijoiden arvioinnissa olisikin siirryttävä tasapainoisempaan lähestymistapaan, jossa tutkimuksen määrällinen ja laadullinen arviointi ovat paremmin tasapainossa, suosimalla laadullista arviointia ja vertaisarviointia, joiden tukena käytettäisiin vastuullisesti määrällisiä indikaattoreita.
- (36) Tutkijoiden arvioinnissa olisi pyrittävä tutkijanurien yhdenvertaiseen tunnustamiseen ja tutkijoiden yhdenvertaiseen palkitsemiseen työskentely- tai toiminta-alasta riippumatta. Arvioinnin olisi perustuttava osaamiseen ja oltava puolueetonta. Useita uria yhdistävät urapolut, joihin sisältyy maantieteellistä ja alojen ja organisaatioiden välistä liikkuvuutta, sekä erilaisten urapolkujen yhdistelmät, joissa on yhdistetty samanaikaisesti eri aloja, ansaitsevat tulla täysin tunnustetuiksi, ja niitä olisi pidettävä samanarvoisina kuin lineaarisia urapolkuja.
- (37) Akateemisten urien vahvistamiseksi aina huipputehtäviin asti tarvitaan avoin, jäsenelty, osallistava ja sukupuolen suhteen tasa-arvoinen järjestelmä uralle

⁵⁵ Neuvoston asiakirja 10126/22.

pääsemiseksi ja sillä etenemiseksi. Tätä varten jäsenvaltioiden ja tutkimusta tekevien organisaatioiden tasolla voitaisiin harkita virkaurajärjestelmän kaltaisia järjestelyjä, joiden tarkoituksena olisi tehdä määräaikainen sopimus ja joissa myönteisesti arvioidut henkilöt voisivat myöhemmin edetä vakituiseen asemaan.

- (38) Unionin sekä kansallisen ja alueellisen tason toimista huolimatta osaamisvuoto unionin vähemmän kehittyneiltä alueilta jatkuu edelleen, kuten todetaan komission tiedonannossa *Osaamispotentiaali käyttöön Euroopan alueilla*⁵⁶, ja tutkijoiden maantieteellisen liikkuvuuden tasapainottamiseksi tarvitaan lisätoimenpiteitä. Komission vuosina 2021 ja 2022 tekemät analyysit lahjakkuuksien kierrosta osoittavat, että unionin nykyiset toimet ovat edistäneet lahjakkuuksien tasapainoisempaa kiertoa, mutta samalla analyyseissa tuli esille myös edelleen jatkuvia haasteita. Niissä myös esitetään keinoja aivotuonnin vahvistamiseksi. Erinomaiset tutkimusympäristöt, houkuttelevat työolot sekä ammatillista pätevyyttä ja harjoitettua toimintaa vastaava korvaus ovat erittäin tärkeitä tässä yhteydessä, mutta ne myös edellyttävät usein kansallisten tutkimus- ja innovointijärjestelmien uudistamista. Tätä varten olisi laadittava politiikkoja, joilla tuetaan tällaisia järjestelmän muutoksia ja tarjotaan kannustimia niiden toteuttamiseksi. Tässä yhteydessä olisi hyödynnettävä vastavuoroista oppimista ottaen mallia onnistuneista tavoista tasapainottaa lahjakkuuksien kiertoa jäsenvaltioissa.
- (39) EURAXESS on ainutlaatuinen yleiseurooppalainen aloite, jossa tarjotaan maksuttomia tieto- ja tukipalveluja tutkijoille ja heidän perheilleen. Aloitteen päätavoitteena on tutkijoiden liikkuvuuden ja urakehityksen tukeminen. Samalla varmistetaan kestävä osaamisjatkumo tutkimuksen ja innovoinnin alalla sekä tehostetaan tieteellistä yhteistyötä unionin ja muun maailman välillä. Tämän tavoitteen edistämiseksi entisestään tutkijoille sekä korkeakouluille ja tutkimuslaitoksille suunnattuja EURAXESS-tieto- ja tukipalveluja olisi laajennettava, palvelujen ja hallinnon rakenne olisi optimoitava, digitaalista ja käyttäjäkokemusta olisi parannettava ja aloitteen olisi oltava yhteentoimiva muiden unionin aloitteiden, kuten Europass- ja EURES-aloitteiden, kanssa. EURAXESS-tietoportaalien ja -palvelujen vaikuttavuutta ja yhtenäisyyttä voitaisiin parantaa vahvistamalla kansallisten sillanpääorganisaatioiden taloudellisia ja henkilöresursseja, erityisesti kun on kyse aloitteiden täytäntöönpanosta unionin tai kansallisella tasolla, asiantuntemuksen hyödyntämisestä, tehtävien jakamisesta EURAXESS-yksiköiden kesken kansallisella tasolla sekä tuloksellisuuden seurannasta ja tulosten mittaamisesta.
- (40) Pysyäkseen maailmanlaajuisesti kilpailukykyisenä EU:sta on tultava houkuttelevampi kaikkialta maailmasta tuleville osaajille. Kuten myös komission 27. huhtikuuta 2022 antamassa tiedonannossa *Osaajien houkuttelevuus EU:hun*⁵⁷ painotetaan, EU:sta on tehtävä maailmanlaajuisesti vetovoimaisempi lahjakkuuksille erityisesti edistämällä innovointia ja yrittäjyyttä EU:ssa sekä tutkimalla lähemmin mahdollisia uusia EU:hun keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä suuntautuvan laillisen muuttoliikkeen väyliä. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2021/1883⁵⁸ tarkistaminen oli

⁵⁶Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Osaamispotentiaali käyttöön Euroopan alueilla* (COM(2023) 32 final, 17.1.2023).

⁵⁷Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Osaajien houkuttelevuus EU:hun* (COM(2022) 657 final).

⁵⁸Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2021/1883, annettu 20 päivänä lokakuuta 2021, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten sekä neuvoston direktiivin 2009/50/EY kumoamisesta (EUVL L 382, 28.10.2021, s. 1).

tärkeä askel EU:n houkuttelevuuden lisäämiseksi. Tarkistuksen myötä korkeasti koulutetut muuttajat saivat paremmat oikeudet ja voivat hyötyä nopeutetuista, virtaviivaistetuista menettelyistä. Myös Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/801⁵⁹ edistää näitä tavoitteita helpottamalla opiskelijoiden ja tutkijoiden pääsyä EU:hun, tekemällä siitä houkuttelevampaa ja edistämällä samalla tietämyksen ja osaamiseen liikkuvuutta parantamalla EU:n sisäistä liikkuvuutta koskevia oikeuksia.

- (41) Tutkijoiden peruskirjaa ja säännöstöä on tarpeen tarkistaa, jotta ne olisivat nykytilanteen tasalla ja jotta niillä voidaan vastata tutkijoiden ja laitosten tämänhetkisiin haasteisiin muun muassa ottamalla paremmin huomioon sukupuolten tasa-arvo, osallistavuus ja avoimen tieteen käytännöt. Uutta versiota olisi yksinkertaistettava, jotta sen täytäntöönpano olisi helpompaa, ja sen käyttöönottoa myös korkeakoulujen ja tutkimusalan ulkopuolella olisi edistettävä. Tarkistus ei saisi vaikuttaa laitoksiin, jotka soveltavat tutkijoiden peruskirjan ja säännöstön nykyisiä periaatteita, vaan näiden laitosten olisi katsottava siirtyvän soveltamaan peruskirjan ja säännöstön uusia versioita. Tätä olisi sovellettava erityisesti laitoksiin, jotka ovat aloittaneet HRS4R-prosessin, jonka ensimmäinen vaihe on tutkijoiden peruskirjan ja säännöstön käyttöönotto.
- (42) Tutkijanurien vahvistamista koskevien toimenpiteiden ja järjestelmäuudistusten täytäntöönpanon seurantaan varten tarvitaan tutkijanurien seurantakeskus, jonka avulla parhaat unionissa tähän asti kerätyt tiedot voidaan koota yhteen paikkaan. Tutkijanurien seurantakeskuksen olisi tarjottava jäsenvaltioille ja tutkimusta tekeville organisaatioille tietoa, jota ne tarvitsevat tutkijanuria koskevien politiikkojen mukauttamiseksi ja kehittämiseksi. Seurantakeskuksen olisi myös autettava tutkijoita ymmärtämään paremmin haasteita ja mahdollisuuksia sekä tuotava esiin eurooppalaisia tutkimusorganisaatioita houkuttelevina kohteina parhaille osaajille. Tässä yhteydessä olisi myös pohdittava yhteyksiä eurooppalaisessa yliopistostrategiassa ehdotettuun eurooppalaiseen korkeakoulusektorin seurantakeskukseen. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1700⁶⁰ mukaisesti kerättyjä tietoja voitaisiin mukauttaa vastaamaan tutkijanurien seurantakeskuksen käyttäjien tarpeita.
- (43) Jotta eurooppalainen kehys tutkimus-, innovointi- ja yrittäjyysosaajien houkuttelemiseksi Eurooppaan ja heidän pitämisekseen Euroopassa voi tuottaa tulosta, jäsenvaltioiden ja kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien on sitouduttava siihen. Erityisesti korkeakoulujen yhteenliittymiä, kuten Eurooppalaiset yliopistot -aloitteella perustettuja ja Erasmus+ -ohjelmasta ja tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmasta tuettuja yhteenliittymiä, sekä korkeakoulusektoria laajemmin ja kaikkia sidosryhmiä voitaisiin alhaalta ylöspäin suuntautuvaa lähestymistapaa noudattaen kannustaa osallistumaan vapaaehtoisesti kehysten laajaan täytäntöönpanoon toteuttamalla kehystä edistäviä pilottitoimia,

⁵⁹Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/801, annettu 11 päivänä toukokuuta 2016, tutkimusta, opiskelua, harjoittelua, vapaaehtoistyötä, oppilasvaihto-ohjelmaa tai koulutushanketta ja au pairina työskentelyä varten tapahtuvan kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä (EUVL L 132, 21.5.2016, s. 21).

⁶⁰Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1700, annettu 10 päivänä lokakuuta 2019, yhteisten puiteiden vahvistamisesta otannalla kerättyihin yksilötason tietoihin perustuvilla henkilöillä ja kotitalouksilla koskeville Euroopan tilastoille ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 808/2004, (EY) N:o 452/2008 ja (EY) N:o 1338/2008 muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1177/2003 sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 577/98 kumoamisesta (EUVL L 261, 14.10.2019, s. 1).

ON ANTANUT TÄMÄN SUOSITUKSEN:

Eurooppalaisella tutkimusalueella käytettävä tutkijoiden ja tutkimusalan ammattien määritelmä

1. Tässä suosituksessa

'tutkijoilla' tarkoitetaan ammattilaisia, jotka kehittävät tai luovat uutta tietämystä. He tekevät tutkimusta ja parantavat tai kehittävät käsitteitä, teorioita, malleja, tekniikoita, välineitä, ohjelmistoja tai toimintamenetelmiä. Tutkijat voivat harjoittaa erityyppistä toimintaa (esimerkiksi perus- tai soveltava tutkimus, kehitystoiminta, tutkimuslaitteiden käyttö tai projektinhallinta) koko- tai osa-aikaisesti millä tahansa talouden tai yhteiskunnan alalla. Tutkijat kartoittavat uusia tutkimus- ja kehittämistoiminnan vaihtoehtoja ja suunnittelevat ja hallinnoivat niitä hyödyntämällä korkean tason osaamista ja tietämystä, jota he ovat hankkineet virallisen koulutuksen tai käytännön tutkimuskokemuksen kautta.

2. Tutkimusalan ammatteja voidaan harjoittaa samanarvoisina kaikilla tutkimusta ja innovointia tuottavilla aloilla, muun muassa tiedemaailmassa, elinkeinoelämässä, valtion laboratorioissa ja julkishallinnossa, sekä kolmannella sektorilla, joilla tutkijoiden osaaminen, tietämys ja asenteet voivat olla hyödyksi eurooppalaiselle yhteiskunnalle, tutkimus- ja innovointijärjestelmälle ja taloudelle.

3. Tutkimusalan ammatteihin kuuluvat myös tutkimuksen hallinnoinnin tehtävät eli tutkimus- ja innovointitoiminnan hallinnointi- ja tukitoiminnot, joista vastaavat henkilöt voivat olla tutkijoita tai muita ammattilaisia. Tutkimuksen hallinnointi voi sisältää muun muassa seuraavia tehtäviä:

- (a) tutkimuksen ja innovoinnin suunnittelun, kehittämisen ja hallinnoinnin, niihin liittyvän hallinnollisen työn ja viestinnän sekä tutkimuksen ja innovoinnin hyödyntämisen sujuvoittaminen tai edistäminen;
- (b) politiikan tavoitteiden, rahoitusohjelmien vaatimusten, varainhoitosääntöjen ja oikeudellisten määräysten noudattamisen varmistaminen;
- (c) tutkimus- ja innovointihankkeiden tai -järjestelmien tehokkuuden ja vaikuttavuuden parantaminen;
- (d) tutkimuksen ja innovoinnin yhteiskunnallisen vaikuttavuuden lisääminen.

4. Kaikki tutkimustoimintaa harjoittavat tutkijat, riippumatta heidän tosiasiallisesta asemastaan ja toimialastaan, olisi luokiteltava johonkin seuraavista profiileista:

- (a) R1 – Aloitteleva tutkija: Tutkija, joka tekee tutkimusta valvotusti eikä ole vielä suorittanut tohtorintutkintoa eikä saavuttanut vastaavaa pätevyys- eikä kokemustasoa.
- (b) R2 – Tunnustettu tutkija: Tohtorintutkinnon suorittanut tai vastaavan osaamis- ja kokemustason saavuttanut tutkija, joka ei vielä kykene tekemään omaa tutkimusta, hankkimaan rahoitusta tai johtamaan tutkimusryhmää täysin itsenäisesti.

- (c) R3 – Vakiintunut tutkija: Tohtorintutkinnon suorittanut tai vastaavan osaamis- ja kokemustason saavuttanut tutkija, joka kykenee tekemään omaa tutkimusta, hankkimaan rahoitusta tai johtamaan tutkimusryhmää itsenäisesti.
- (d) R4 – Johtava tutkija: Tohtorintutkinnon suorittanut tai vastaavan osaamis- ja kokemustason saavuttanut tutkija, joka kuuluu vertaistensa tunnustamiin oman tutkimusalansa johtajiin.
5. Tässä suosituksessa R1- ja R2-profiilit luokitellaan uransa alkuvaiheessa oleviksi tutkijoiksi ja R3- ja R4-profiilit kokeneiksi tutkijoiksi.

Jäsenvaltioita suositellaan kannustamaan työpaikkailmoitusten julkaisijoita viittamaan kaikissa nimenomaan tutkijoille suunnatuissa työpaikkailmoituksissa näihin profiileihin.

Aloittelevan tutkijan profiilia lukuun ottamatta näitä profiileja ei pitäisi välttämättä pitää urapolun lineaarisesti etenevinä vaiheina.

Liitteessä I esitetään ei-tyhjentävä luettelo esimerkkejä.

Tutkimusalan ammattien tunnustaminen ja tutkijanurien yhteentoimivuus ja vertailtavuus

6. Jäsenvaltioita suositellaan varmistamaan, että tutkimusalan ammatit tunnustetaan kaikilta osin, edistämään erilaisten tutkijanurien yhtäläistä arvostusta ja palkitsemista toimialasta tai toiminnasta riippumatta sekä toteuttamaan toimenpiteitä, joilla mahdollistetaan tutkijanurien täysi yhteentoimivuus ja vertailukelpoisuus eri jäsenvaltioiden, alojen ja laitosten välillä.
7. Tutkimuksen hallinnointiin liittyvät ammatit olisi määriteltävä ja tunnustettava asianmukaisesti unionin tasolla niiden valmiuksien vahvistamiseksi, niihin liittyvän koulutuksen kehittämiseksi ja vertailtavuuden parantamiseksi.
8. Jäsenvaltioiden olisi kannustettava tutkijoita ei-lineaarille, useita uria yhdistäville urapoluille, joihin sisältyy maantieteellistä ja alojen ja organisaatioiden välistä liikkuvuutta, ja useita aloja samanaikaisesti yhdisteleville hybridiurille, sekä tuettava niitä. Tällaiset urapolut voivat johtaa monenlaisiin ammatillisiin lopputuloksiin, ja ne olisi tunnustettava samanarvoisina lineaaristen urapolkujen kanssa. Myös palkitsemisjärjestelmää olisi mukautettava vastaavasti.
9. Jäsenvaltioita suositellaan ottamaan käyttöön eurooppalaisen taito-, osaamis-, tutkinto- ja ammattiluokituksen uudet, päivitettyt versiot erityisesti tutkijoiden ammattien ja taitojen osalta.
10. Jäsenvaltioita suositellaan kannustamaan henkilöstöosastoja kartoittamaan kaikilla aloilla tutkijoiden urarakenteen tämän suosituksen 4 kohdassa tarkoitettujen profiilien perusteella.

Työhönotto ja työolot

11. Jäsenvaltioita suositellaan edistämään ja tukemaan avointa, läpinäkyvää ja ansioihin perustuvaa hakijoiden valintaa ja rekrytointia, joissa hakijoita ei rangaista urakatkoksista eikä alojen välisestä liikkuvuudesta.
12. Jäsenvaltioita suositellaan varmistamaan, että työehtosopimuksia noudatetaan ja työmarkkinaosapuolet käyvät tehokasta vuoropuhelua, sekä toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta tutkijoiden työnantajat ja/tai rahoittajat takaisivat houkuttelevat, kilpailukykyiset tutkimusolosuhteet ja työolot, joissa tutkijoita arvostetaan, kannustetaan ja tuetaan uran kaikissa vaiheissa riippumatta työ sopimuksen luonteesta (vakituinen/määräaikainen). Tässä yhteydessä olisi muun muassa
 - (a) taattava oikeasuhteinen palkkaus, työ- ja yksityiselämän tasapaino ja työn joustavuus henkilökohtaisen elämän, perheen, lasten ja uran sekä yleisen hyvinvoinnin yhdistämiseksi ilman, että tämä vaikuttaa työuraan;
 - (b) varmistettava sukupuolten tasa-arvo, yhtäläiset mahdollisuudet ja osallistavuus kaikenlaisista taustoista tulevien, myös aliedustettuihin ja syrjäytyneisiin ryhmiin kuuluvien, tutkijoiden osalta sekä edistettävä institutionaaliseen muutokseen tähtäävien välineiden (esimerkiksi osallistavien sukupuolten tasa-arvoa koskevien suunnitelmien, joissa otetaan huomioon sukupuolen ja muiden yhteiskunnallisten ryhmien välinen vuorovaikutus) käyttöä tutkimusta tekevien ja rahoittavien organisaatioiden keskuudessa uuden eurooppalaisen tutkimusalueen kehityksen ja eurooppalaisen yliopistostrategian mukaisesti;
 - (c) turvattava tieteellisen tutkimuksen vapaus mahdollisilta rajoituksilta tai sekaantumiselta, myös ulkomaisten toimijoiden vaikuttamiselta;
 - (d) tarjottava tutkijoille institutionaalaisella tasolla tukea hallinnollisten tehtävien hoitamiseen;
 - (e) toteutettava määrätietoisia toimia työsuhteisiin liittyvän epävarmuuden vähentämiseksi sekä työsuhteturvan ja työpaikkojen vakauden tukemiseksi muun muassa määrittämällä määräaikaisille nimityksille enimmäiskesto ja tarjoamalla kannustimia sen varmistamiseksi, että yksittäisen työnantajan tutkimushenkilöstöstä enintään kolmasosa työskentelee määräaikaisella sopimuksella; työnantajia, jotka jo alittavat kyseisen kynnyksen tämän suosituksen antamishetkellä, suositellaan alentamaan tätä kynnystä entisestään; aina kun haetaan henkilöstöä pysyvään, pitkäaikaiseen tai erittäin usein toistuvaan tutkimustehtävään, oikea valinta on pysyvä tai toistaiseksi voimassa oleva sopimus;
 - (f) edistettävä hankerahoituksen rinnalla perusrahoituksen tai tutkimuksen elinkaarirahoituksen laajempaa käyttöä, jotta tutkimusorganisaatiot voivat kehittää pidemmän aikavälin tutkimusstrategioita ja tehdä kestäviä sitoumuksia työntekijöitä kohtaan;
 - (g) taattava riittävä sosiaalinen suojelu työsuhteen laadusta (esimerkiksi pysyvä, toistaiseksi voimassa oleva, määräaikainen tai avustusperusteinen sopimus) riippumatta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta jäsenvaltioiden oikeutta

määritellä sosiaaliturvajärjestelmiensä peruseriaatteet; näiden toimenpiteiden olisi koskettava seuraavia sosiaalietuuksia siltä osin kuin ne ovat käytössä jäsenvaltiossa:

- (1) työttömyysetuudet;
- (2) sairaus- ja terveydenhuoltoetuudet;
- (3) äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaa ja niihin liittyvät etuudet;
- (4) työkyvyttömyysetuudet;
- (5) vanhuus- ja perhe-eläke-etuudet;
- (6) työtapaturma- ja ammattitautietuudet.

13. Jäsenvaltioita suositellaan varmistamaan, että tutkijoiden saatavilla on ajantasaista, kattavaa, käyttäjäystävällistä ja selkeästi ymmärrettävää tietoa heidän sosiaaliturvaan liittyvistä oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan ja että oikeudet – riippumatta siitä, onko ne hankittu pakollisten vai vapaaehtoisten järjestelmien kautta – säilyvät, kertyvät ja voidaan siirtää kaikkentyyppisissä työnteon ja itsenäisen ammatinharjoittamisen muodoissa yli maantieteellisten rajojen ja kaikilla talouden aloilla henkilön koko työuran ajan ja eri järjestelmien välillä tietyllä sosiaalisen suojelun alalla.
14. Jäsenvaltioita, jotka pyrkivät lisäämään säästämistä maksuperusteisiin täydentäviin järjestelmiin, suositellaan edistämään RESAVER-eläkerahaston tarjoamien ratkaisujen käyttöä. RESAVER-rahastossa taataan, ettei etuuksien käyttöönottoon sovelleta odotusaikaa eikä varojen siirrosta peritä maksuja.
15. Jäsenvaltioita suositellaan takaamaan, että uransa alkuvaiheessa olevia (eli tämän suosituksen 4 kohdassa tarkoitettuihin R1- ja R2-profiileihin kuuluvia) tutkijoita tuetaan erityistoimenpiteillä. Erityistoimenpiteenä voidaan esimerkiksi
 - (a) tarjota väitöskirjatutkijoille muissa uravaiheissa oleviin tutkijoihin sovellettavat työolot, tulot ja sosiaaliturvaan liittyvät oikeudet;
 - (b) edistää ja tukea uransa alkuvaiheessa oleville tutkijoille tarkoitettujen kannustinten käyttöä taloudelliset ja sosiaalisen suojelun kannustimet mukaan lukien;
 - (c) edistää ja tukea sellaisten kannustinten käyttöä, joilla kaikkien alojen työnantajat kannustetaan palkkaamaan uransa alkuvaiheessa olevia tutkijoita erityisesti pysyviin tai toistaiseksi voimassa oleviin työsuhteisiin;
 - (d) edistää ja arvostaa organisaatioiden, toimi- ja tieteenalojen välistä sekä maantieteellistä liikkuvuutta, virtuaalinen liikkuvuus mukaan lukien;
 - (e) edistää korkeakoulujen, tutkimuksen rahoittajien ja muiden ekosysteemin toimijoiden, erityisesti teollisuuden ja muiden yritysten, välistä osaamistarpeisiin ja -tarjontaan liittyvää yhteistyötä ja siten

täsmäkoulutettujen ja erittäin korkeasti koulutettujen tutkijoiden työllistymistä kyseisille aloille.

Monialaisten ja monitieteellisten tutkijanurien edellyttämät taidot ja tutkijoiden yrittäjyys- ja innovointiosaaminen

16. Jäsenvaltioita suositellaan toteuttamaan asianmukaisia toimia, joilla kannustetaan tohtorikoulutuksen mukauttamista siten, että se mahdollistaa työurien yhteentoimivuuden kaikilla merkityksellisillä aloilla sekä avoimen tieteen harjoittamisen, muun muassa hyödyntämällä tutkijoiden eurooppalaista osaamiskehystä (ResearchComp), innovatiivista tohtorikoulutusta koskevia periaatteita ja komission muita mahdollisia tulevia aloitteita, joiden tarkoituksena on vahvistaa tutkijoiden monialaisia taitoja.
17. Komissiota suositellaan toteuttamaan toimia ResearchCompin käytön tukemiseksi ja helpottamiseksi, edistämään hyvien käytäntöjen vaihtoa ja harkitsemaan tarvittaessa osaamiskehysten tarkistamista tutkimus- ja innovointijärjestelmän ja työmarkkinoiden kehityksen perusteella.
18. Jäsenvaltioita suositellaan kiinnittämään erityistä huomiota järjestelmiin, joilla pyritään vahvistamaan niitä tutkijoiden taitoja, joita he tarvitsevat uransa alusta alkaen tietämyksen hyödyntämiseen liittyvään toimintaan osallistumiseen. Tällaisiin järjestelmiin olisi sisällyttävä tietoisuuden lisäämistä ja koulutusta asiaan liittyvistä aiheista, kuten henkisen omaisuuden hallinnoinnista, standardoinnista, yritysten ja tiedeyhteisön yhteistyöstä ja yhteiskunnallisesta toiminnasta.
19. Jäsenvaltioita ja komissiota suositellaan kannustamaan tiedemaailmaa, elinkeinoelämää, julkishallintoa, kolmatta sektoria ja kaikkia muita olennaisia ekosysteemin toimijoita vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön, myös kumppanuuksien muodostamiseen, sekä varmistamaan, että tohtorikoulutusta ja kohdennettua koulutusta kehitetään tai yhteiskehitetään asianomaisten osapuolten todellisten osaamistarpeiden pohjalta muun muassa hyödyntämällä esimerkkejä hyvistä käytännöistä, joita on pantu täytäntöön nykyisissä ohjelmissa unionin ja jäsenvaltioiden tasolla.

Tällaista vuorovaikutusta ja yhteistyötä olisi tuettava erityisesti aloilla, joilla uusimman tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurin käyttäminen edellyttää erityistaitoja.
20. Jäsenvaltioita ja komissiota suositellaan toteuttamaan toimia tutkijoiden innovointi- ja yrittäjyyslähtöisen ajattelutavan edistämiseksi, mukaan lukien investointien hakemiseen tarvittavat taidot, jotta yrittäjiksi ryhtyvillä on paitsi valmiudet tuottaa tietoa myös kyky hyödyntää tietämystään. Siten he voivat muuttaa innovatiiviset ideat liiketoiminnaksi ja viedä innovointia ja kehitystä eteenpäin.

Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä naisten yrittäjyyden ja innovoinnin edistämiseen sekä naisvetoisten yliopistolähtöisten yritysten luomiseen.

Jäsenvaltioiden olisi harkittava toimenpiteitä lieventääkseen yrittäjäuralle ryhtyvien tutkijoiden kannettaviksi tulevia riskejä muun muassa mahdollistamalla heille paluu aikaisemmalle uralle.

21. Jäsenvaltioita ja komissiota suositellaan toteuttamaan toimia kohdennetun koulutuksen kehittämiseksi ja tarjoamiseksi, mukaan lukien pienten osaamiskokonaisuuksien⁶¹ muodossa toteutettava, mahdollisilla henkilökohtaisilla oppimistileillä⁶² tuettava koulutus. Näin varmistetaan tutkijoille mahdollisuus täydennys- ja uudelleenkoulutukseen elinikäistä oppimista silmällä pitäen sekä edistetään toimi- ja tieteenalojen välistä liikkuvuutta. Jäsenvaltioita ja komissiota suositellaan myös toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että virallisten ja epävirallisten koulutusmahdollisuuksien, myös työssäoppimisen, todentamismenettely on oikeudenmukainen ja läpinäkyvä ja perustuu yhdenmukaistettuihin vaatimuksiin.
22. Komissiota suositellaan toteuttamaan seuraavat toimet kehittäessään aloitteita, joilla edistetään lahjakkuuksien alojen välistä kiertoa:
 - (a) tukemaan jäsenvaltioiden vastavuoroista oppimista komission perustamien, alojen välistä liikkuvuutta edistävien järjestelmien mallien pohjalta seuraavalla kolmella keskeisellä osa-alueella:
 - (1) tiedeyhteisön ja muiden alojen yhteistyön vahvistaminen;
 - (2) tutkijoiden, innovoijien ja muiden tutkimus- ja innovointiossaajien koulutuksen ja elinikäisen oppimisen parantaminen;
 - (3) tutkijoiden yrittäjyyden edistäminen;
 - (b) vahvistamaan tutkijoiden liikkuvuutta koskeviin nykyisiin välineisiin sisältyviä, alojen väliseen liikkuvuuteen liittyviä osia sekä täydentämään niitä tarvittaessa uusilla välineillä;
 - (c) lisäämään tietoisuutta alojen välistä liikkuvuutta edistävästä järjestelmästä tämän suosituksen 32 kohdassa tarkoitettun ERAn osaamisfoorumien osion kautta.
23. Jäsenvaltioita kehoitetaan harkitsemaan alojen välistä liikkuvuutta edistävien kansallisten järjestelmien perustamista edistääkseen yhtä tai useampaa tämän suosituksen 22 kohdassa tarkoitettua kolmesta keskeisestä osa-alueesta.
24. Jäsenvaltioita kehoitetaan toteuttamaan kaikki tarvittavat toimet sellaisten tämänhetkisten rakenteellisten ja hallinnollisten esteiden poistamiseksi, jotka voivat haitata tai vaikeuttaa alojen välistä liikkuvuutta, muun muassa tukemalla urien yhteentoimivuutta eri alojen välillä ja helpottamalla väliaikaista tai pysyvää liikkuvuutta.

⁶¹Neuvoston suositus 2022/C 243/02, annettu 16 päivänä kesäkuuta 2022, eurooppalaisesta lähestymistavasta pieniin osaamiskokonaisuuksiin elinikäisen oppimisen ja työllistävyyden tukemiseksi (EUVL C 243, 27.6.2022, s. 10).

⁶²Neuvoston suositus 2022/C 243/03, annettu 16 päivänä kesäkuuta 2022, henkilökohtaisista oppimistileistä (EUVL C 243, 27.6.2022, s. 26).

Urakehitys ja uralla eteneminen

25. Jäsenvaltioita suositellaan tukemaan maantieteellisen, alojen välisen, laitosten sisäisen, tieteenalojen sisäisen ja välisen sekä virtuaalisen liikkuvuuden arvon tunnustamista tärkeinä tapoina lisätä tieteellistä osaamista ja edistää ammatillista kehitystä tutkijanuran kaikissa vaiheissa.
26. Jäsenvaltioita kehoitetaan edistämään toimenpiteitä, joilla lisätään – erityisesti uransa alkuvaiheessa olevien – tutkijoiden tietoisuutta muiden alojen tarjoamista mahdollisuuksista sekä monipuolisia uria tukevaa kulttuuria tutkijoiden henkilökohtaisen ja ammatillisen kehityksen laajentamiseksi. Tässä yhteydessä jäsenvaltioiden ja komission olisi tuettava uraneuvonta- ja tukipalvelujen tarjoamista toimi- ja tieteenalojen välisen ja maantieteellisen liikkuvuuden edistämiseksi sekä yritystoiminnan luomiseksi ja kehittämiseksi.
27. Jäsenvaltioita suositellaan edistämään ja tukemaan tutkijoiden arviointi- ja palkkiojärjestelmiä
 - (a) jotka perustuvat laadulliseen vertaisarviointiin, jonka tukena käytetään vastuullisesti määrällisiä indikaattoreita;
 - (b) joissa palkitaan laadusta ja tutkimuksen monista mahdollisista vaikutuksista yhteiskuntaan, tieteeseen ja innovointiin;
 - (c) joissa otetaan huomioon erilaiset tuotokset (kuten julkaisut, tietoaaineistot, ohjelmistot, menetelmät, menettelyt ja patentit), toimet (esimerkiksi mentorointi, tutkimuksen valvonta, johtotehtävät, yrittäjäyys, datanhallinta, vertaisarviointi, opettaminen, tietämyksen hyödyntäminen, toimialojen ja tiedeyhteisön välinen yhteistyö, näyttöön perustuvan päätöksenteon tukeminen ja yhteiskunnallinen toiminta), käytännöt (kuten varhaisvaiheen tietämyksen ja tiedon jakaminen ja avoin yhteistyö) sekä kaikki kokemus tämän suosituksen 25 kohdassa tarkoitetuista liikkuvuuden muodoista;
 - (d) joissa varmistetaan, että tutkijoiden ammatillinen toiminta täyttää korkeat eettiset ja lahjomattomuutta koskevat vaatimukset, palkitaan asianmukaisesta tutkimustavasta ja arvostetaan hyviä käytäntöjä, erityisesti tutkimustulosten ja -menetelmien avoimia jakamiskäytäntöjä, aina kun sellaiset ovat mahdollisia;
 - (e) joissa käytettävissä arviointiperusteissa ja -prosesseissa otetaan huomioon tutkimusalojen ja kansallisten olosuhteiden moninaisuus;
 - (f) jotka tukevat tutkijoiden profiilien ja urapolkujen moninaisuutta ja joissa arvostetaan yksilöllisiä panoksia mutta myös tiimien roolia, yhteistyötä ja poikkitieteellisyttä;
 - (g) joissa varmistetaan sukupuolten tasa-arvon ja yhtäläisten mahdollisuuksien toteutuminen ja osallistavuus.

Näiden suositusten yhdenmukaisen täytäntöönpanon varmistamiseksi jäsenvaltioita suositellaan edistämään arviointi- ja palkitsemismenettelyyn osallistuvien toimijoiden jatkuvaa koulutusta.

28. Jäsenvaltioita suositellaan kannustamaan organisaatioita liittymään yhteenliittymiin tai aloitteisiin, joiden tarkoituksena on kehittää tämän suosituksen 27 kohdassa lueteltujen suositusten mukaisia arviointijärjestelmiä. Jäsenvaltioita myös kannustetaan puuttumaan kansallisiin esteisiin, jotka estävät tutkimuksen arvioinnin kehittämisen kyseisten suositusten mukaiseksi, sekä ennaltaehkäisemään osaltaan mahdollisia ristiriitoja, joita voi ilmetä sovellettaessa tämän suosituksen 27 kohdassa lueteltuja suosituksia tutkimuksen, tutkijoiden ja tutkimuslaitosten arviointiin.
29. Jäsenvaltioita suositellaan toteuttamaan toimia, joilla varmistetaan oikeudenmukainen, tasa-arvoinen, osallistava, läpinäkyvä, jäsenelty ja tasa-arvoinen järjestelmä akateemisten tutkijoiden urakehitystä varten aina huipputason tehtäviin saakka. Tätä varten jäsenvaltioita suositellaan harkitsemaan virkaurajärjestelmän kaltaisia järjestelyjä, joissa tarkoituksena on tehdä määräaikainen sopimus ja joissa myönteisesti arvioidut henkilöt voivat myöhemmin edetä vakituiseen asemaan.

Lahjakkuuksien tasapainoinen kierto ja unionin houkuttelevuus

30. Jäsenvaltioita kehoitetaan toteuttamaan määrätietoisia toimia tutkimus- ja innovointitoiminnalle suotuisten, tällaista toimintaa houkuttelevien ja kilpailukykyisten olosuhteiden luomiseksi sekä ulkomailla toimivien tutkijoiden houkuttelemiseksi takaisin kotimaahansa. Tällaisia toimenpiteitä voivat olla muun muassa seuraavat:
 - (a) kannustimet, joilla lisätään tutkimustoiminnan houkuttelevuutta, ottaen huomioon tarve kilpailla osaajista oikeudenmukaisesti;
 - (b) tutkijoita koskevien lakisäätteisten ja hallinnollisten vaatimusten yksinkertaistaminen;
 - (c) tutkimus- ja innovointijärjestelmään tehtävät investoinnit, mukaan lukien verkostoitumisen tukeminen unionissa ja sen ulkopuolella, kansallisten tutkimus- ja innovointijärjestelmien yhdistämiseksi ja liittämiseksi eurooppalaisiin tutkimusverkostoihin sekä kansallisten valmiuksien ja korkean tason infrastruktuurin näkyvyyden lisäämiseksi;
 - (d) parhaiden käytäntöjen vaihto houkuttelevan, kilpailukykyisen tutkimus- ja innovointiympäristön luomiseksi, mukaan lukien palkkojen, työolojen ja palvelujen parantaminen sekä ulkomaalaisten ja kansainvälisten tutkijoiden kohtaamien hallinnollisten ja kielellisten esteiden purkaminen;
 - (e) paluuavustukset ja houkuttelevien työpaikkojen tarjoaminen palaaville tutkijoille;

- (f) mahdollisuus saada kaksoisasema eri jäsenvaltioihin sijoittautuneissa laitoksissa, mikä edistäisi tietämyksen siirtoa ja yhteistyötä ja ehkäisisi aivovienttiä.

Komissiota suositellaan tukemaan jäsenvaltioita näiden pyrkimyksissä muun muassa edistämällä unionin ohjelmien sekä unionin ja kansallisten ohjelmien välisiä synergioita.

31. Komissiota suositellaan toteuttamaan seuraavat toimet lahjakkuuksien tasapainoisemman kierron edistämiseksi:
- (a) tukemaan jäsenvaltioiden vastavuoroista oppimista niiden tutkimus- ja innovointijärjestelmien uudistamiseksi muun muassa julkaisemalla kiinnostuksenilmaisupyynnöitä sellaisen toimijayhteisön luomiseksi, jonka kautta jäsenvaltioille voidaan antaa koulutusta ja ohjausta ottaen mallia onnistuneista tavoista ja ratkaisuksista lahjakkuuksien tasapainoisemman kierron saavuttamiseksi jäsenvaltioissa;
 - (b) seuraamaan liikkuvuusvirtoja tämän suosituksen 39 kohdassa tarkoitetun tutkijanurien seurantakeskuksen ylläpitämisen, lahjakkuuksien kierron seurantaan tarkoitetun vuorovaikutteisen kartan avulla;
 - (c) edistämään valtioiden välisiä yhteyksiä maahanmuuttajien tieteellisiin yhteisöihin ja helpottamaan lahjakkuuksien houkuttelemista tai paluuta tämän suosituksen 32 kohdassa tarkoitetun ERAn osaamisfoorumin erityisen haaran avulla;
 - (d) edistämään uransa alkuvaiheessa olevien tutkijoiden tasapainoista kiertoa uusilla unionin tason välineillä, joilla vahvistetaan inhimillistä pääomaa osallistumispohjaa laajentavissa maissa lisäämällä niissä yrittäjähenkisten, johtamistaitoisten ja paremmin koulutettujen tutkijoiden ja innovoijien määrää.

Tutkijanurien tukeminen

32. Komissiota ja jäsenvaltioita suositellaan toteuttamaan asianmukaiset toimenpiteet EURAXESS-portaalien ja -palvelujen ja kansainvälisen ulottuvuuden vahvistamiseksi sekä ERAn osaamisfoorumin kehittämiseksi, jotta foorumi palvelisi tulevaisuudessa kaikkien alojen tutkijoita ja laitoksia verkossa toimivana keskitettynä yhteyspisteenä, jonka uuteen hallintokehykseen sisältyy sitovia sitoumuksia ja jossa palvelujen tarjoamiseen osallistuville kansallisille elimille ja laitoksille osoitetaan koordinoiva rooli.

ERAn osaamisfoorumin kautta

- (a) tutkijoiden olisi voitava hallinnoida oppimis- ja koulutusmahdollisuuksiaan ja hallitsemaan uraansa;
- (b) tutkimus- ja innovointiorganisaatioiden, työnantajien ja rahoittajien olisi voitava hoitaa verkostoitumistoimia, hallinnoida kykyreservejään paremmin, tehdä yhteistyötä ja vaihtaa parhaita käytäntöjä; samalla foorumin olisi

helpotettava osaajien houkuttelemista ja heidän pitämistään Euroopassa sekä tuotettava parempaa tietoa, jotta liikkuvuuteen liittyviä suuntauksia Euroopassa ja sen ulkopuolella voitaisiin ymmärtää paremmin.

Palveluja olisi laajennettava käsittämään osaamisen kehittämiseen ja uranhallintaan liittyviä palveluja keskittyen paitsi tiedeyhteisön myös muiden yhteiskunnan alojen tutkijoihin.

33. Komissiota suositellaan varmistamaan ERAn osaamisfoorumin ja muiden unionin ja kansallisten aloitteiden, kuten Europassin, ESCOn ja Eures-verkoston, väliset yhteydet ja yhteentoimivuus, panemaan täytäntöön EU Login -tunnistusjärjestelmä sekä parantamaan foorumin ja sen taustalla olevan palvelukeskusten verkoston hallintomallia, jotta tutkijoiden ja tutkimusta tekevien organisaatioiden tarpeisiin voidaan vastata paremmin.
34. Jäsenvaltioita ja komissiota suositellaan tunnustamaan tutkijoiden peruskirjan ja säännösten sekä tämän suosituksen 35 kohdassa tarkoitetun tutkijoiden peruskirjan käyttöönnoton ja täytäntöönpanon merkitys.
35. Tämän suosituksen liitteessä II esitetyn uuden tutkijoiden peruskirjan olisi korvattava suosituksen 2005/251/EY liitteessä oleva tutkijoiden peruskirja ja säännöstö. Jäsenvaltioita ja komissiota kehoitetaan kannustamaan tutkimuksen parissa toimivia työnantajia ja rahoittajia kaikilla aloilla ottamaan käyttöön uusi tutkijoiden peruskirja ja panemaan se täytäntöön muun muassa tarjoamalla erityisiä kannustimia, jotta siitä tulisi rakenteellinen väline tutkijoiden ja tutkijanurien tukemiseksi.
36. Komissiota suositellaan mukauttamaan tutkimusalan henkilöstöstrategia tai vastaavat tulevat täytäntöönpanomekanismit uuteen tutkijoiden peruskirjaan sekä varmistamaan jatkuvuus niissä laitoksissa, jotka ovat ottaneet käyttöön vanhan tutkijoiden peruskirjan ja säännösten periaatteet ja noudattaneet tutkimusalan henkilöstöstrategiaa, katsomalla, että kyseiset laitokset jatkavat tämän suosituksen liitteessä II esitetyn tutkijoiden peruskirjan käyttöä. Komissiota suositellaan soveltamaan samoja siirtymätoimenpiteitä laitoksiin, jotka ovat aloittaneet tutkimusalan henkilöstöstrategiaan liittyvän prosessin vanhan peruskirjan ja säännösten mukaisesti.
37. Komissiota suositellaan tarkistamaan ja mukauttamaan kaikkia tutkijanuraa tukevia välineitä säännöllisesti tutkijoiden todellisten tarpeiden perusteella yhteistyössä jäsenvaltioiden ja sidosryhmien kanssa.
38. Komissiota ja jäsenvaltioita suositellaan kannustamaan korkeakoulujen yhteenliittymiä, kuten Eurooppalaiset yliopistot -yhteenliittymiä, Euroopan koko korkeakoulusektoria ja kaikkia asiaankuuluvia sidosryhmiä toteuttamaan vapaaehtoisesti ja alhaalta ylöspäin suuntautuvaa lähestymistapaa noudattaen tässä suosituksessa esitettyihin toimiin liittyviä pilottitoimia ja tukemaan niitä tässä.

Tutkijanurien seuranta

39. Eurooppalaisen tutkimusalueen yleisten seurantajärjestelmien lisäksi komissiota ja jäsenvaltioita suositellaan seuraamaan tutkijanuria unionissa ja tämän suosituksen

täytäntöönpanoa erityisen tutkijanurien seurantakeskuksen avulla, josta on hyötyä niin Euroopan kuin kansallisen tason poliittisille päättäjille, organisaatioille, julkishallinnolle ja tutkijoille. Tutkijanurien seurantakeskuksen olisi tarjottava jäsenvaltioille ja tutkimusta tekeville organisaatioille tietoa, jota ne tarvitsevat tutkijanuria koskevien politiikkojen mukauttamiseksi ja kehittämiseksi. Seurantakeskuksen olisi myös autettava tutkijoita ymmärtämään paremmin haasteita ja mahdollisuuksia sekä tuotava esiin unionin tutkimusorganisaatioita houkuttelevina kohteina parhaille osaajille.

40. Jäsenvaltioita suositellaan tekemään yhteistyötä seurantakeskuksen täytäntöönpanoa varten tarvittavien tietojen keräämiseksi tehokkaasti ja kestävästi.
41. Komissiota suositellaan pohtimaan yhteyksiä eurooppalaisessa yliopistostrategiassa ehdotettuun eurooppalaiseen korkeakoulusektorin seurantakeskukseen ja lisäämään siten eurooppalaisen tutkimusalueen ja eurooppalaisen koulutusalueen välisiä synergioita.
42. Jäsenvaltioita ja komissiota suositellaan harkitsemaan asetuksen (EU) 2019/1700 mukaisesti kerättyjen tietojen mukauttamista vastaamaan tämän suosituksen 39 kohdassa tarkoitettun seurantakeskuksen tarpeita.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*